

צ'בזטי מוזהר

תנינא

דף מג.

עם
ביאור חברותא
ללימוד בעיון

תורה קיז

אמר שהמתמיד בלימוד ספרו יהיה נעשה איש כשר באמת
ובעל מח גדול כי יש בה עמקות נוראה שאין בשום ספר
(חי"מ שמו שמה)

ליקוטי

הרהור זייער הוטין ^[א]. והבנתי אז מלשונך הקדוש, ומתנועותיו הקדושים בעת שדיבר זאת, שאז נתגלה לו בהשגותיו הנוראות, עוצם פגם ההרהור ה", שפוגם מאד מאד ר"ל. וא"א לצייר זאת בכתב :

קטו סיפר שהיה לו התחזקות גדול בעבודתו. ולא הניח עצמו לבלבל כלל, ודרכו הי' שהיה בורר לו איזה דרך ישרה איך להתנהג בעבודת ה', והתחיל להתנהג באלו ההנהגות ובאותו הדרך שבחר לו. והי' מתנהג באלו ההנהגות איזה זמן, וכל מה שהיו באים עליו מחשבות אחרות לבלבלו מהנהגה זאת, ולהתנהג בדרך אחר, לא הי' שומע לאלו המחשבות כלל, והי' דוחה את אלו המחשבות מדעתו, ולא הניחם ללכנס בדעתו כלל, רק הי' חזק ואמיץ בדעתו מאד. והיה הולך ומתנהג בדרך שבחר לו איזה זמן. אך אח"כ בהמשך הזמן, אחר כמה שבועות, חזר ובא על דעתו איזה מחשבות שצריך להתנהג בדרך אחר, ואז אחר שכבר עבר זמן ארוך, אז יישב עצמו, ובחר לו איזה דרך וסדר אחר כפי שהי' נראה לו אז. אבל לא הניח עצמו לבלבל בכל פעם מעבודה לעבודה ומדרך זה לדרך אחר, רק הי' חזק לילך בדרך אחד זמן גדול כנ"ל :

קטז סיפר שכשהי' בארץ ישראל יספרו לו שם החשובים שהיו שם, שבאו ממדינות אלו וקבעו דירתם שם בא"י כמפורסם. וספרו לו שקודם שהיו בא"י, לא היו יכולים לצייר לעצמן שארץ ישראל היא עומדת בזה העולם. והיו סוברים שארץ ישראל הוא עולם אחר לגמרי לפי גודל קדושת א"י המבואר בספרים ומפורש בתורתנו הקדושה מעלת קדושת א"י כמה וכמה פעמים והתורה בעצמה מפרשת כל גבולי א"י לגודל מעלתה וקדושתה העצום והנורא מאד מאד. ע"כ לא היו יכולים לצייר לעצמן בעיניהם שא"י יהי' בזה העולם. עד אשר באו לשם וראו שארץ ישראל הוא בזה העולם ממש. כי באמת א"י הוא כמו מדינות אלו ממש, ועפר א"י הוא במראה ודמות כמו עפר מדינות אלו ממש. כי מה שמביאין לפעמים עפר לבן משם, והו' רק במקומות פרטים וגם במדינה זו נמצא עפר לבן ועפר של נתר ככמה מקומות, אבל עיקר העפר בא"י הוא כמו עפר מדינות אלו ממש. כי באמת בדמות ותמונה אין חילוק כלל בין א"י ובין שאר מדינות להבדיל. ואעפ"כ היא קדושה מאד מאד בתכלית הקדושה עצומה ונוראה מאד. אשרי הזוכה להלך שם אפי' ד"א וכו' כאשר הפליגו רז"ל וכל הספרים בעוצם קדושתה הגדולה והנוראה :

וסיפר רבינו ז"ל זאת, כי הוא ענין נצרך מאד לכמה ענינים שבני אדם נזכרים בהם בטעותים. כי יש מועים סוברים שצריכין להכיר את הצדיק או שאר דבר שבקדושה להכירו בפניו בצלמו ודמותו שיהי' משונה בדמותו ובתנועותיו דייקא. ובאמת לא כן הוא כי הצדיק הוא בדמות וצלם ככל האנשים ואין בו שום שינוי, ואעפ"כ הוא ענין אחר לגמרי ושאר בני

מוהר"ן תנינא

אדם אינם בדמותו כלל באמת לאמתו כמו שאמר רבינו ז"ל. שאיש הכשר נדמה שהולך עם כרכשות ודיקין כמו שאר בני אדם ואעפ"כ הוא ענין אחר לגמרי. וכן א"י באמת היא מובדלת ומופרשת לגמרי משאר ארצות בכל עניני' ובחינותי'. ואמר רבינו ז"ל שא"י יש לה רקיע אחר משאר ארצות וכמובן בזוה"ק פ' תרומה ^[א] ^[ב]. אך אעפ"כ בגשמיות לפי מראה עיני האדם אין רואין שום שינוי בין א"י לשאר ארצות כי אם מי שזוכה להאמין בקדושתה יכול להבחין קצת ההפרש. כמו כן הצדיק והאנשים כשרים לערך שאר העולם, שבאמת הם דומים בכל תנועותיהם כשאר בני אדם בדמותם וצלמם ואין ביניהם הפרש בגשמיות לכל מראה עיני בשר ^[א]. ואעפ"כ באמת לאמתו אנו מאמינים שהם מופרשים ומובדלים לגמרי. כי איש כשר הוא ענין אחר לגמרי כנ"ל מכ"ש הצדיקים אמתיים^ב. וענין זה נצרך לכמה ענינים. והבן זה מאד :

קיו מזה שמבלבל את האדם כשנכנס לקדושה גבוה כגון כשמתקרב לצדיק האמת וכיוצא אזי דייקא יקרה לו **מקרה בלתי טהור** ^[א] ^[ב]. כבר מבואר מזה במ"א. ^[ג] (שכשנכנס לקדושה מתגבר עליו היצה"ר ביותר. כי כל מה שנכנס בקדושה יותר יש לו בכל פעם יצר הרע חדש גדול מבתחילה. עי' בליקוטי הראשון בס' ע"ב ^[א] ובמ"א ^[א]). ובאמת הבלבול הזה שטות. כי ממה נפשך. אם יקרה לו מחמת הרהור מי חייב בזה. ואין לו להתרעם כלל מאחר שהוא בעצמו גרם לו. ואם אינו מחמת הרהור, אזי בוודאי אינו סימן רע כלל ^[א]. כי אם הי' ענין רע לא היו רז"ל נותנין אותו לסימן יפה לחולה כשארז"ל (ברכות נוז), שקרי סימן יפה לחולה. ובאמת אדרבא מחמת שנתקרב לקדושה גבוה מאד מחמת זה נזדמן לו. כי כל המצדיק א"ע מלמטה מצדיקין עליו ^[א] מלמעלה שנאמר ^[ב] **וביראתך עברתך** כשרז"ל (תענית ה. ^[א]). נמצא כשאדם מצדיק עצמו ונכנס בקדושה מדקדקין עליו יותר ^[א] ומתעוררין עליו קיטרונים ודינים ח"ו ומהשתלשלות הדינים נעשה היצה"ר כמובא במ"א (בס' עב הנ"ל) ^[א] וע"כ אין לו להתרעם כלל על זה. כי אדרבא מחמת שנכנס לקדושה גבוה כזו, מחמת זה נתגרה בו היצה"ר, מהשתלשלות הדינים כנ"ל. וע"כ חשבו רז"ל לנס גדול מה שלא אירע קרי לכהן גדול ביוה"כ ^[א], כמו שארז"ל (אבות פ"ה ^[א]), כי מחמת שנכנס הכה"ג ביוה"כ לקדושה גבוה כזו לפני ולפנים, היה בוודאי עליו קיטרונים והתגרות הרבה שמשם נמשך היצה"ר כנ"ל ^[א] ע"כ נחשב לנס מה שניצול הכה"ג ממקרה ביוה"כ. ועתה ראה והבן, איך יבלבל את האדם ענין הנ"ל, וכי יש לו להתרעם על שלא היה לו נס כמו לכה"ג ביוה"כ. **גם דע** שלפעמים יש באדם מומאה טמונה שאין יודעין לה שום תיקון מחמת שהיא טמונה ונסתרת בו, וע"כ זהו טובה מה שאירע לו כשמתקרב אל הקדושה, כי יוצאת ממנו המומאה הטמונה

תורה אור
שמואל-א כ (כו) ולא דָּבַר
שאל מאוקה ביום ההוא כי
אמר מקרה הוא בלתי טהור
הוא כי לא טהור: ס
תהלים צ (יא) מי יִדַּע עוֹ
אִפְסֵי וְיִדְרֹאֲתָךְ עֲקָרְתָּךְ:

^א כפי הנראה שמוכרחים להוהר מאד מהרהור

^ב בתשכס - בלשוננו.

^ג מתורלו - ליכנסו

^ד מתרצו - סיפרו

^ה מתרצו - יכולין

^ו גם בתורלו - הוא, ומתורלו - היא

^ז גם בתורלו - ושאר, ומתורלו - ושאר

^ח דף קנא: קנב. [אבל אינון דמתין בארעא קדישא לא מתין על ידא דהווא מחבלא, דהא ארעא קדישא לא קיימא ברשו אחרא, אלא ברשו וקדושה בריך הוא בלחודו]

^ט **ועיין זוהר ויקהל דף רט.** [ובכל רקיעא ורקיעא אית מנגא, ואתפקד על עלמא ועל ארעא לאנהגא כלא, בר ארעא דישראל דלא אנהיג לה רקיעא ולא חילא אחרא, אלא קודשא בריך הוא בלחודו]

^י מתרצו - רואים

^{יא} עיין לעיל תורה רמג

^{יב} מתורלו - אמיתיים

^{יג} לשה"כ שמואל-א כ כו

^{יד} מוהר"ת בתקפא

^{טו} מתרצו - שכשהאדם

^{טז} על מאמר הגמ' בסוכה נב כל הגדול מחבירו יצרו גדול

^{יז} עיין סוף תורה כה תורה מה תנינא ד"ה ודע ישיש, ושיחות הר"ן עט.

^{יח} עיין שיחות הר"ן סימן קטא, ובהקדמה לתיקון הכללי, ועיין בעש"ט עה"ת פרשת כי תצא אות יב יג. ועיין יומא פח הוראה קרי עונותיו מחולים ועיין יביע אומר ח"ו א"ח סימן מד בשם מפרשים שדווקא בלא הרהור, עוד עי"ש אריכות בעניין הוראה ביום כיפור.

^{יט} גם בתורלו - עליו מלמעלה, ומתורלו - עליו הדין מלמעלה (כלשון הגמרא)

^כ תהלים צ' יא

^{כא} שם בגמ' הן ג' דעות מאיזה פסוק ללמוד ורבינו נקט כא' מהן

^{כב} עיין יבמות קנא: ב"ק נ. תקוני זהר לח.: שעם הצדיקים מדקדק כחוש השערה

^{כג} גם עיין תורה לה אות א' ירד גבריאל ונעץ קנה בים

^{כד} עיין חיי אדם ח"ב כלל קמה אות כג בנשמת אדם שם אות ב'. ועיין בעש"ט עה"ת כי תצא אות יד.

^{כה} משנה ה' ועי"ש תוס' יו"ט בשם מדרש שמואל. ועיין עלים לתרופה מכתב קעז אין גבור כמתיאש.

^{כו} עיין בעש"ט עה"ת פרשת כי תצא אות יד

תורה אור
תורה קיח
איוב כח (כז) אָן רָאָה
וְיִשְׁפָּרָה הַכִּינָה וְגַם יִתְקַדֶּרֶה:

תורה קיט
קהלת ב (כג) כִּי כָל יָקוּי
מִכֹּאבִים וְכֶעָס עֲנִינוּ גַם
בְּלִילָה לֹא שָׁכַב לְבֹו גַם יָהּ
הָבֵל הוּא:
קהלת ב (ח) כְּנִסְתִּי לִי גַם
כֶּסֶף וְזָהָב וּסְגֻלַּת מְלָכִים
וְהַפְדִּינוּת צִשְׁתִּי לִי שְׂרִים
וְשָׂרוֹת וְתַעֲנוּגֹת בְּנֵי הָאָדָם
שָׂדֶה וְשָׂדוֹת:

איוב ה (ז) כִּי אָדָם לְעֶשֶׂל
יִזְלֹוּ בְנֵי יָשָׁף יִגְבִּיהוּ עוֹף:
איוב יד (א) אָדָם יִלְוֹד אִשָּׁה
צָרָה יָמִים וְשָׁבַע רָצוֹן:
קהלת ב (יד) הֶחָכֶם עֲנִינוּ
בְּרָאשׁוֹ וְהַפְסִיל בְּחֶשֶׁךְ הוֹלֵךְ
וְיִדְעֵתִי גַם אֲנִי שְׁמִקְרָה אֶתֶר
יִקְרֶה אֶת כָּלָם:

תורה קכ
דברים שפטים יח (ט) כִּי
אֵתָה בָּא אֶל הָאָרֶץ אֲשֶׁר
יָקִיץ אֱלֹהֶיךָ גִּתְּ לָךְ לֹא
תִלְמֹד לַעֲשׂוֹת כַּתּוּעֵבֶת הַגּוֹיִם
הָהֵם:

הנ"ל. כי אזי כשיוצאת יכולין למצוא לה תיקון מה שאין כן מקודם כשהיתה טמונה כנ"ל. ומחמת זה לא הוליד אברהם את יצחק עד שהוליד תחילה את ישמעאל. וכן יצחק הוליד את עשו ואח"כ את יעקב כדי להוציא הוזהמא תחילה כמובא [2]:

קיה לענין חידושי תורה שיש גדולים שהיו משבחים אותם שאומרים תורה בלי מחשבה ועיון מקודם. אמר. שאין זה מעלה כ"כ. כי בוודאי יכולים לומר תורה בלי מחשבה ועיון. כי יכולין לקשר המחשבה והדיבור להשי". ולומר תורה בלי מחשבה ועיון מקודם אבל טוב יותר כשהושבין תורה. והלא אפילו אצל השי" מצינו במדרש [ושמות רבה כי תשא מ' [2], שהשי" כשרוצה לגלות תורה הוא חוזרה ד' פעמים קודם שאומרה. ולמדו מפסוק [7] **אז ראה ויספרה הכינה וגם הקרה**. שנכתב בכאן ד' בחי'. ראה ויספרה וכו'. שהשי" כביכול רואה וסופר ומכין וחוקר דברי התורה ד' פעמים קודם שאומרה ואח"כ מגלה אותה להעולם. מכ"ש בן אדם שצריך לחשוב ולעיין ולחקור ולברר הדברי תורה במחשבתו תחילה היטב קודם שאומרה [3]:

ואמר שעכשיו בנקל מאד לחדש בתורה. מחמת שכבר נתפשטו היכורים קדושים הרבה מצדיקים שבדורותינו. וכפי השיחות וההתגלות שנתפשט בימינו. בנקל מאד לחדש בתורה : **גם** אמר על מ"ש בזהר הקדוש פתח ר' יצחק ואמר וכו' וכיוצא בזה בשאר החבריא קדישא. אמר, **פתח ר' יצחק** כשהי' רק פותח את פיו. תיכף ומיד הי' אומר ומגלה תורה : ואעפ"כ כבר מבואר שטוב יותר לעיין ולחשוב. (שקורין טראכטין) תורה :

קיט דיבר עמנו כמה פעמים. מענין יסורי עוה"ז, שכל בני העולם כולם מלאים יסורים אין גם אחד שיהי' לו עוה"ז. ואפי' העשירים הגדולים ואפילו השרים אין להם שום עוה"ז כלל. **כי כל ימיהם כעם ומכאובות** [4]. וכולם מלאים סרדות ודאגות ועצבות ויגון ואנחה תמיד. וכל אחד יש לו יסורים מיוחדים. ואין גם אחד מכל הגבירים והשרים. שיהי' לו הכל כסדר כרצונו תמיד. וכולם כאחד מלאים יסורים ודאגות תמיד. וזה ברור וידוע לכל מי שבקי קצת בהם ובדרכיהם. וכמה פעמים דברנו מזה, והיינו רואים בעינינו כל זאת. ואפילו מי שנדמה עליו שיש לו העוה"ז בשלימות, ויש לו כל התענוגים עושר ונכסים וכבוד והון רב, וארמונים גדולים וכלים נפלאים ותכשיטים ופגולות **מלכים וכו'** [5]. אם יסתכלו בו היטב, הוא ג"כ מלא כעם ומכאובות הרבה תמיד. בכמה מיני אופנים וענינים. כנראה בחוש. ואין צריך לבאר זאת למי שיש לו מוח בקדקדו [6] ומסתכל קצת בהם באמת וכמ"ש שלמה המע"ה [7] **גם כל ימיו כעם ומכאובות וכו'**. וכתוב **אדם לעמל יולד** [8] **קצר ימים ושבע רוגז** [9]. וזה כולל כל בני אדם שבועלים מקמן ועד גדול. כי כולם נולדו לעמל ומלאים רוגז ויסורין. ואין שום

עצה ותחבולה להנצל מעמל ויגון הזה, כ"א לברוח להשי" ולעסוק בתורה. וכ"ש במדרש וב"ר פ' יג [2] **אדם לעמל יולד**, אשרי מי שעמלו בתורה. היינו, מאחר שכל אדם נולד לעמל, וא"א להמלט מזה בשום אופן אפי' אם יהי' לו כל חללי דעלמא. בוודאי יהי' לו עמל ויסורין ודאגות הרבה. ע"כ **החכם עיניו בראשו** [7]. שיהפוך העמל לעמל של תורה אשר בשביל זה נולד, שיעמול בתורה: ואז אשרי לו. כי ניצול מעמל העוה"ז וזוכה לחיי עוה"ב :

ענה ואמר רבינו ז"ל, הנה הכל אומרים שיש עוה"ז ועוה"ב. והנה עוה"ב אנו מאמינים שיש עוה"ב. אפשר יש גם עוה"ז גם כן באיזה עולם. כי בכאן נראה שהוא הגיהנם, כי כולם מלאים יסורים גדולים תמיד. ואמר, שאין נמצא שום עוה"ז כלל [10]:

קב אחד מאנ"ש סיפר לי, שהיה מדבר עם רבינו ז"ל בעבודת ה' כדרכו, והבין רבינו ז"ל שהוא עוסק קצת לכוון כוונות בתפילתו. והקפיד עליו רבינו ז"ל מאוד, ואמר לו שלא יעסוק עוד בזה, ולא יתפלל עם כוונות, רק יכווין פירוש המלות כפשוטו, "(אע"פ שזה האיש למד כתבי האר"י ז"ל על פי פקודתו אעפ"כ לא רצה שיתפלל עם כוונות כלל [11]) ואמר לו רבינו ז"ל, שמי שאינו ראוי לזה, כשמתפלל עם כוונות הוא כמו כישוף [12]. כי ככישוף נאמר **לא תלמד לעשות** [2] ודרז"ל (שבת עה. ר"ה כד: סנהדרין סח.) [13] לא תלמד לעשות אבל אתה למד להבין ולהורות. כך הוא בענין הכוונות להבדיל שאין צריכין ללמוד אותם כ"א להבין ולהורות אבל לא לעשות עמהם דהיינו לכוונם בתפילה מי שאינו ראוי לזה. **ואמר**. כי עיקר התפילה היא² דביקות להשי", והיה טוב יותר להתפלל בלשון לעז שמדברים בו. כי כשמתפללים בלשון שמדברים בו, אזי חלב סמוך ודבוק מאד בדיבורי התפילה ויכול לדבק עצמו ביותר להשי". אך כבר תקנו לנו אנשי כנה"ג סדר התפילה.²² (מחמת שלא כל אדם יכול לסדר סדר התפילה לעצמו כמובא [12]) ע"כ אנו חייבים להתפלל בלשון הקודש כמו שסדרו לנו. אבל העיקר הוא רק לכווין²³ פירוש המלות כפשוטו. שזהו עיקר התפילה שמתפללין לפני השי" על כל דבר ודבר. ועל ידי זה מתקרבין ומתדבקין בו ית' : **והנה**, מי שמדבר בלשון הקודש תמיד כגון ירושלמי, אין צריך לחשוב בדעתו פירוש המלות, רק שיטה אזנו מה שהוא אומר, וזה עיקר כוונתו בתפילה. ואצל הצדיקים האמתיים הגדולים במעלה, אצלם כל הכוונות של כ"האר"י ז"ל וכו' הם פירוש המלות. שבפירוש המלות שלהם כלולים כל הכוונות :

קבא היה מחזק את אנשיו שקיבלו²⁴ לפניו בקובלא²⁵ גדולה, על שהם רחוקים מתפילה מאד, וקשה עליהם מאד להתפלל. והי' מחזק אותם ומנחם אותם בכמה לשונות שלא יפלו בדעתיהן בשביל זה. ואמר, הלא אצל הגר שנתגייר, כמה וכו' הוא אצל²⁶ כשזוכה לידע אמירת

¹⁰ עיין שיחות הר"ן סימן שח

¹¹ גם בתרלד - יכוון, ומתורגם - יכוין

¹² מוהר"ן בתקפא

¹³ מקובל שהיה זה רבי יודיל' תלמיד רבינו בעל ר"ה"ק עיין שיש"ק ח"ו יח. ועיין שיחות הר"ן סימן עה. והזהרה זו שלא לכוין כוונות הארז"ל בתפלה הוזהרו עליה עוד הרבה צדיקים עיין אור המאיר סוף קטע ראשון פרשת מצרע ובהפסדת וירא בשם הבעש"ט. ועיין תולדות אהרן (מיוסמיר) סוף דרוש לימים נוראים. ומאור ושמש פרשת עקב ד"ה הן לה' אלקיך השמים, ובסוף פרשת נצבים בשם הגאון אלימלך רבו.

¹⁴ עיין סנהדרין סו: למה נקרא שמן כשפים - שמכחישין פמליא של מעלה.

¹⁵ * דברים יח ט' ועיין פרש"י שם

¹⁶ ובע"ז יח. ומגז: ובספרי דברים פסקא קע ט'

¹⁷ בתרלד - הוא

¹⁸ מוהר"ן בתקפא

¹⁹ עיין רמב"ם הלכות תפלה פ"א הלכה ג' ד'

²⁰ גם בתרלד - לכוין, בתרלד - לכוון, ומתורגם - לכוין

²¹ בתרלד - האר"י ז"ל ומתורגם - הארז"ל

²² במנוקדים כולם - ששקבלו

²³ פירוש המילה עיין סנהדרין קד: ופרש"י שם

²⁴ בתרלד - אצל (תוקן בל"ט)

^{*} מתורגם - תחלה

² עיין עירובין יח: ק"ל שנים פרש אדם מחוה והוליד שדין רוחין וליליין ועיין זוהר בראשית נד: הטעם לזה כדי שתצא ממנו זמנת הנפש. הובא בחדש לאברהם ו' כה, ועיין אור החיים בראשית טו ה' טעם שלא הקפידה שרי לתת שפחה לבן חורין וגם אברהם הסכים לזה, כוונתם שתצא בה הוזהמה תחילה. עיין זוהר מצרע דף נו. שמכריח שיעקב היה טפה שניה כדי שיצאו הסיגים בעשו ודלא כהמדרש שהביא רש"י בענין השפורפרת. ועיין מזה בעשרה מאמרות מאמר חקור דין ח"ג פרק יח. עיין זוהר חדש יתרו דף מב. ד"ה מה עבר קב"ה.

³ ע"ש פסקא א' ועיין ב"ר כה' ה' ובתנחומא ויקהל פרק ד'

⁴ איוב כח כז

⁵ עיין אגרות הרמב"ם מאמר קדוש ה' שכתב מה שדורש לרבים צריך לחזור ד"פ קודם ומה שכתב צריך לחזור אלף פעמים.

⁶ מוהר"ן בתקפא

⁷ לשה"כ קהלת ב' כג

⁸ קהלת ב' ח'

⁹ בטוי מהגמ' יבמות ט. י. ומנחות פ: וירושלמי יבמות פ"א ה"א

¹⁰ * קהלת ב' כג (ע"ש הלשון קצת שונה)

¹¹ איוב ה' ז'

¹² * איוב יד א'

¹³ שם פסקא ז' מדבר מעמל תורה אבל לא נזכר הפסוק לעמל יולד ועיין ילקוט שמעוני יהושע א רמז ו'. ומתורגם צט: ותנא דבי אליהו רבה פרק יג. ואותיות דר"ע אות ת.

¹⁴ קהלת ב' יד

מאמר הבלבול מהמקרה הוא שטות

מספח"ק ליקוטי מוהר"ן

זמן ומקום אמירת התורה

תורה זו היא מהשיחות שהוסיף מוהר"ן לליקוטי מוהר"ן תנינא, ונ"ל שנאמרה לפני שנת תקס"ה.

פתיחה

בתורה זו עדיין לא מדבר על תיקון למקרה לילה, אבל מרגיע שבדרך כלל אם קורה המקרה שלא מחמת שהרהר ביום, אזי הוא סימן שזכה לעלות מדרגה ועל כן מתגרה בו הסט"א ומלמעלה מדקדקין עמו יותר כיון שזכה להתקרב אליו ית', וסביביו נשערה מאד. ועוד שלפעמים היא טומאה שטמונה בו ורק כשיצאת אפשר לתקנה.

שיחות

אחר כך סמוך לאותה העת בעת שהייתי אני בביתי בנעמרו"ב (בפרפראות לחכמה ליקו"ת סוף סימן ה' כתוב שהיה זה או לפני או מעט אחרי פסח תקס"ט אולם במכתב שכתב ר' נחמן מטולטשין (מכתב מיום ב' י"ח באדר תרל"ג, נדפס בסוף "עלים לתרופה") כתוב שרבינו גילה את סוד העשרה מזמורים בזמן שבין אמירת תורה ע"ד בליקוטי תנינא לבין סיפור המעשה מ"ד בעטלירס, מעט לפני שרבינו עבר מברסלב לאומאן וממילא היה זה בשנת תק"ע. תורה ע"ד הנ"ל מדברת מענין פרשת פרה ויתכן שנאמרה בפרשת פרה של אותה שנה י"ח אדר ב. רבינו התחיל לספר את המעשה מ"ד בעטלירס בליל שבת כ"ה באדר ב.), אז גילה העשרה קפיטל תהלים לפני הרב ד"ר ברסלב י"ח (רבי אהרן שרבוני הביא להיות פוסק בברסלב) ולפני חברי רבי נפתלי מנעמרו"ב. ויחד אותם לעדות על זה. וכך אמר להם: היות בענין זה הידוע (הינו ענין מקרה לילה חס ושלום ללכדים בודאי שלשה חלקי העולם, אני לוקח אתכם לעדות. ותדעו שאלו העשרה קפיטל תהלים מועילים מאד מאד לתקון קרי והם תקון גמור ומועיל מאד מאד. ויש מי שיקרה לו על ידי רבוי אכילה ושתייה או על ידי חלשה ועיפות או על ידי שאינו שוכב כראוי, וכל זה אינו כלום (והוא כמו תינוק שמשותין בשנה. גם יש ששומרים אותו מלמעלה ונצול מן המקרה או שהמזל שומר אותו ונצול. גם לפעמים נדמה להאדם בשנה בחלום פאלו הוא נופל ואחר כך מתעורר משנתו, גם זה מן השמים שמצילין אותו מזה. רק מי שיקרה לו חס ושלום, מחמת הרהורים מזה נבראים ממש קלפות חס ושלום, כמבאר בספרים^ה (עיין פרפראות לחכמה על תורה צב תנינא ובראשית חכמה שער הקדושה יז, וכתובות מז. ועבודה זרה כ.). אבל מי שיאמר באותו היום אלו העשרה קפיטל תהלים בודאי יתקן בזה מאד מאד. (שיחות מוהר"ן אות קמא עם הערות הרב קפלן) (בהקדמה לתיקון כללי העתיק את השיחה הזו כלשונה).

לקוטי הלכות

אין

קושיות

- צ"ע כיון שרבינו כאן מנחם ומרגיע את אנ"ש הדואגים ויראים מהפגם הנורא של מקרה לילה, שמבואר בזוהר ובהאריז"ל שמזה נבראים המזיקי עלמא שדין רוחין ולילין שמזיקים ומכשילים בתאוה וממתיים תינוקות וכו', מדוע לא מנחם אותם כמו בתורה רה וצב תנינא שאפילו מקרה שקרא בגלל שהרהר ביום יש לו תיקון גמור ע"י העשרה פרקי תהלים של התיקון הכללי שגילה. לכן נ"ל ששיחה זו נאמרה לאנ"ש לפני שגילה שעשה פרקים הם תיקון לזה דהיינו לפני שבועות שנת תקס"ה.
- כי אם היה ענין רע לא היו רז"ל נותנים אותו לסימן יפה לחולה – צ"ע האם אי אפשר שהוא רע ואעפ"כ הוא סימן טוב לאריכות ימים.
- צ"ע כי תחילה אמר שמקרה שלא מחמת שהרהר באשה ביום אינו סימן רע, ובשיחות הר"ן קמ"א אומר שמחמת אכילה או תנוחה לא טובה אם ראה הרי זה כתינוק שמשותין. האם יש חילוק ביניהם? לא ראיתי מחלקים וצ"ע כי נ"ל פשוט שמחמת אכילה הכוונה שלא חלם על אשה כלל אבל שלא מחמת אכילה או כל הדברים שבודקים את הזב הפירוש שראה מחמת שחלם על אשה אלא שלא הרהר עליה ביום ועל כן נחשב לאנסו ואינו סימן רע, אבל בודאי צריך תשובה שהרי הקליפה הכשילה אותו ונברא ממנו שדין ורוחין.
- כי אם היה ענין רע לא היו רז"ל נותנים אותו סימן טוב לחולה – צ"ע שהרי שם בגמ' לא חלקו בין רואה מחמת שהרהר ביום או לא, ואיך יתכן לומר כך בפשטות שזה לא רע? הרי אפילו שלא מחמת שהרהר ביום זה נורא ואיום שנברא על ידו מזיקין ושדין. וכן משמע בשיחות הר"ן קמ"א שרק שמחמת אכילה וכיו"ב הוא כתינוק שמשותין, ומסתמא כוונתו כיון שלא נברא עי"ז מזיקין כי לא חלם על אשה. וכן משמע מחיי אדם

שפירש על מי שראה ביום הכפור אם השלים שנתו הוא בן עוה"ב שזה דווקא כגון שראה מחמת אכילה וכיו"ב.

ה. כי אם היה ענין רע לא היו רז"ל נותנין אותו לסימן יפה לחולה – בשלמא בברכות נז: (עה"פ יראה זרע יאריך ימים) אע"פ שבגמ' לא חילקו, אפשר לומר שמדובר שראה בגלל אכילה או כיו"ב שלא חלם על אשה לכן הוא סימן יפה, אבל צ"ע הרי מבואר בברכות נז: שגם כשרואה מחמת חלום על אשה אמרו חז"ל שהוא סימן טוב כגון בא על אחותו יזכה לחכמה ועל אמו יזכה לבינה. לכאורה רואים שאע"פ שהוא סימן טוב הוא רע מצד עצמו שהרי נבראו על ידו נגעי בני אדם ומזיקין. צ"ע בזה האם באמת תמיד כשרואה מחמת חלום על אשה זו הקליפה לילי' שהכשילה אותו ונתעברה ממנו בשדין רוחין ולילין או שאפשר שיחלום על אשה ואעפ"כ המקרה לא על ידה של הקליפה.

ו. מבואר שהמקרה שלא מחמת שהרהר ביום, אינו סימן רע כלל, כי רק מחמת שנכנס לקדושה גבוה כזו, מחמת זה נתגרה בו היצה"ר, מהשתלשלות הדינים כנ"ל-צ"ע כיון שהוא מיצר הרע איך אפשר לומר שהוא לא רע.

ז. מדוע השלשלות הדין נותן לסט"א שליטה דווקא על המקרה ולא על איזה עבירה אחרת?

ח. צ"ע מזה שאומר בשיחה קמ"א שבלא הרהור הוא כמשתין האם באמת מעיקר הדין לא צריך טבילה? עיין מגן אברהם אר"ח סימן פח סק"א/ו ולקמן בשו"ת שלמת חיים סימן קפה שהביאו. שמי שנוהג בטבילת עזרא זה דווקא כשראה שלא לאנסו אבל ראה לאנסו מותר בתורה ותפילה בלא טבילה ורק לתרומה חייב. אבל נראה לומר כיון שלא מחלק כלל באיזה אונס מדובר, צ"ל שכוונתו מצד הדין ולא כמנהג החסידים לטבול אפילו רק לתוספת קדושה, קל וחומר מי שנטמא ממש מכל סיבה שהיא.

ט. לפעמים יש באדם טומאה טמונה וזה טוב שיוצאת. צ"ע בשלמא בדוגמא שמביא מאברהם ויצחק שנולד מהזוהמה ישמעאל ועשו ניחא, אבל הרי הנושא כאן הוא מקרה, ואיך יתכן לומר שזה טוב שיוצאת הרי נבראים עי"ז שדין ומזיקין. וצ"ל כגון אדם הראשון שמהזוהמה שבו הוליד את קין, וכשיצאה הוליד את שת שעליו הושתת העולם. נמצא שאע"פ שהזוהמה שיצאה בק"ל שנים נבראו עי"ז המוני נגעי בני"א. אבל רק עי"ז הושתת הטוב בעולם. וגם בנגעים בעצמם ניצוצות קדושה גבוהים מאד שאחרי שנים רבות התבררו מהן נשמות ישראל כמבואר בשער הפוסקים ריש פרשת שמות.

י. לפעמים יש באדם טומאה טמונה וזה טוב שיוצאת – צ"ע מדוע רק לפעמים, הרי לכאורה תמיד יש באדם טומאה ביחס למדרגה החדשה שעולה אליה. ראה בשער הגלגולים/ו שאחרי הפטירה כל שנה/ו כיון שעולה מדרגה דנים אותו גם על חומרות שלא נהג. משמע שלפי מדרגתו החדשה הן לא חומרות. ולפ"ז נראה פשוט שגם כשעולה מדרגה בעוה"ז יש כמה דברים שחשב עד עתה לחומרא ועתה הן חיוב גמור

^ב ברכות דף נז. הבא על אמו בחלום יצפה לבינה שנאמר כי אם לבינה תקרא הבא על נערה מאורסה יצפה לתורה שנאמר תורה צוה לנו משה מורשה קהלת יעקב אל תקרי מורשה אלא מאורשה הבא על אחותו בחלום יצפה לחכמה שנאמר אמור לחכמה אחותי את הבא על אשת איש בחלום מובטח לו שהוא בן העולם הבא והני מילי דלא ידע ולא הרהר בה מאורתא.

^ג מגן אברהם סימן פח ס"ק א (אע"פ שבטלה תקנת עזרא שבעל קרי אסור בתורה ותפילה) ...ואף הנוהג טבילה זו דוקא בריא או חולה שמשמש מטתו אבל חולה שראה קרי לאנסו פטור (ב"י רמב"ם) ומ' סאה שאובים כשרים לטבילה זו ועיין פ"י דמקואות אם ראה מים חלקים טמא משום קרי ונ"ל דזהו דוקא לענין תרומה אבל עזרא לא גזר על זאת לענין ד"ת ותפלה:

^ד ועיין שער הגלגולים – הקדמה כב – ופעם אחרת אמר לנו, שהיה רואה בעיניו חכם אחד גדול מדור שלפנינו זה כמה שנים, שהגיע זמנו להעלות עתה למחיצה יותר עליונה ממה שהיה בתחלה, ולכן עתה בעת ההיא עצמה, ראה בעיניו שחזרו להענישו על דקדוקי מצות קלות כנז"ל, כדי להעלותו אל המעלה הגדולה ההיא, כי כפי ערך המעלה שמעלים אותו, צריך שידרכך יותר, אפילו בדקדוקי מצות כחוט השערה כנז"ל. ומכלל הדברים שהיה נענש אז, לשתי סבות, האחת, על שהסיח עצמו מן התפילין, באומרו יהר"מ שלא נגע לריק ולא נלד לבהלה, כמו שאומרים אחר קדושת ובה לציון גואל, ולהיותו מכין בתפלה ההיא, הסיח דעתו מן התפילין, ונענשין על זה הדקדוק הקל. ומה יעשה מי שאינו מכין בתפלתו, ולא בתפילין שעל ראשו. גם נענש, לפי שיום שבת אחת יצא לרשות הרבים, ונכנס מעט עפר תוך מנעליו, והלך בו ארבע אמות ברשות הרבים בלי כונה. ובה תבין כי אין מנוחה אל הצדיקים בעה"ב כמ"ש ז"ל על פסוק ילכו מחיל אל חיל. והטעם הוא, כי בכל מדרגה ומדרגה שעולים, צריכים מרוק מחדש כנז"ל:

^ה בעל שם טוב על התורה – פרשת וירא – ואמר הבעש"ט זלה"ה מה שהעולם נוהגין ענין [ויאר צייט] הוא יום שמתו בו אביו ואמו, היינו משום שביום שמתו דנין את נשמת אביו ואמו אם יעלו למעלה לעולם העליון (ה) ואז קודם שיעלה לעולם העליון דנין אותו (ו) על קלות שבקלות, ובכל [ויאר צייט] דנין אותו כך כדי להעלות נשמתו יותר למעלה, ואז דנין על חומרות גדולות שלא נהג, ועל כן מתענים ועושים צדקה [ביאר צייט] כדי להעלות נשמות אביו ואמו יותר למעלה, כי ברא מזכה אבא (סנהדרין דק"ד ע"א) ואם כבר נודרך הנשמה מכל וכל שאין שום דבר לדון אותה עליה, אז אי אפשר להעלות הנשמה עוד יותר, כי אי אפשר להעלותה אם אין דנין אותה מקודם, והנשמה המזוככת מכל וכל אי אפשר לעלות אלא כש כן מזכירין בעולם הזה זכותו, ומעשים טובים שלו שעשה בחייו, אז יוכל לעלות יותר למעלה, וזהו פירוש הכתוב או נדברו יראי ה' איש אל רעהו כלומר שאיש אל רעהו מדברים זה עם זה מיראי ה', ומזכירים מעשיהם הטובים שעשו בחייהם, ויקשב ה' וישמע ויכתב בספר זכרון לפניו, ליראי ה', כלומר שנזכרו יראי ה' לפני השם יתברך, על ידי סיפורים ממעשיהם טובים נזכרים לפני השם יתברך, ויש להם עלייה למעלה על ידי זה, ולחושבי שמו, רצה לומר הם עצמם אותם איש אל רעהו המדברים מיראי ה' ממעשים הטובים וממנהגיהם ודרכיהם בעבודת השם יתברך נקראים חושבי שמו כי צדיקים (ז) הן הן המרכבה (כך) איחא במדרש רבתי לך פמ"ז, ובזהר פינחס דרנ"ב ע"א) ואילו חושבי שמו נזכרין גם כן לפני השם יתברך בשביל זה שגרמו עלייה לנשמת הצדיקים, עכ"ד ודפח"ח:

עליו, ובדרך כלל הוא לא יודע מה הן א"כ היא טומאה טמונה. וכנראה שרבנו מתכוון לטומאה חמורה יותר שאינה אלא לפעמים וצ"ע. אולי כגון דווקא מחטא אדם הראשון¹, או אולי גם מגלגול קודם.

יא. הלשון טומאה טמונה מקורה בהלכות טומאת מת. דהיינו כזית מן המת בתוך חלל טפח סתום מטמא כל סביביו ובלא חלל טפח הוא קבר סתום המטמא רק מעליו ומתחתיו. וצ"ע מדוע נקט לשון זה, ולא לשון אחר כגון זוהמה נעלמת וכיו"ב. ואולי עפ"י תורה רמב שהרהורים של ניאוף הם אבי אבות הטומאה בחי' מת, וצדקה תציל ממות עי"ש.

יב. טומאה טמונה – צ"ע האם חטא העגל היה טומאה טמונה, שהרי כבר פסקא מהם הזוהמה כשבאו להר סיני וקבלו תורה, ולא מובן כלל כיצד אעפ"כ נשאר בהם כזה יצר הרע גדול. ושמעתי (מורה"ן ח) שהיא לא היתה טמונה בתוכם אלא מבחוץ, כי אמנם פסקה הזוהמה מישראל דהיינו שבתוכם לא היה יצה"ר כלל, אבל חזר להיות מבחוץ, וכמו חוה שלא היה לה יצה"ר והנחש מבחוץ² פיתה אותה, כך הס"מ התלבש בערב רב לפתות את ישראל, אלא שהנחש היה בכוחו לפתות רק את חוה, ואילו הערב רב לא הצליחו לפתות את הנשים אלא רק את הגברים. כי הנחש פיתה בתאוה היא לעינים ואילו הערב רב פיתו בשכלים עמוקים. אבל השווה ביניהם שניהם היו בחי' קדושה הבאה מלמעלה (כמבואר בתורה יט שאינה שלימה) כי גם בני ישראל אע"פ שהכינו עצמם מט ימים, אבל זכו שפסקה מהם זוהמת הנחש ע"י כפית הר כגיגית ולא בעבודת ה' לזכך עצמם, על כן לא הרגו את היצה"ר, אלא רק יצא לחוץ ונשאר בכוחו.

יג. טומאה טמונה – מחמת זה הוליד אברהם את ישמעאל לפני יצחק. וצ"ע הרי זה לא היה כדי לטפל בטומאה אלא כדי שהיא תצא ולא תקלקל את הקדושה.

יד. טומאה טמונה – צ"ע לפי הדוגמא שהביא שהיא זוהמת הנחש לכאורה זה לא שייך אצלינו אחרי שכבר פסקא באבות ובסיני כמבואר בשבת קמו. ואם תאמר שחזרה בעגל הרי כבר יצאה בדורות קודמים במשך אלפי שנים. ואדרבה צ"ע כיון שדרכה לצאת בראשונים כיצד יתכן שיש ירידת הדורות ואדרבה אם ראשונים כמלאכים אנחנו כחמורים (שבת קיב):

טו. טומאה טמונה שהיתה באבות יצאה בישמעאל ועשו – צ"ע האם הטומאה הזו היא זוהמת הנחש או זוהמת תרח? עיין שבת קמו. מדבר שם על זוהמת הנחש, שפסקא רק במתן תורה ואומר דעה זו חולקת על הדעה של רבי אבא בר כהנא עד שלשה דורות לא פסקה זוהמא מאבותינו. וצ"ע לכאורה כיון שמדבר מג' דורות מסתמא הכוונה לזוהמה שבא הוליד תרח את אברהם. אבל מתחילת הסוגיא משמע שהכוונה לזוהמת הנחש והכוונה שרק באברהם התחיל תיקון חטא אדם הראשון ונגמר בדור השלישי (כך ביאר ר' צדוק הכהן³). אבל ראה נודע ביהודה⁴ שלמד שהכוונה לזוהמת תרח.

¹ עיין עמק המלך – הקדמה מהרב המחבר – עוד אני מזהיר אזהרה אחר אזהרה את הלומד החכמה הזאת, שיראה למי שהוא מגלה את החכמה הזאת, אם הוא ראוי אם לאו, לרזין שכסה אותם עתיק יומיאי, ואל יהיה כחזרא במיאי [על פי התרגום מלכים א' י"ד ט"ו], ועליו נאמר, 'הולך רכיל מגלה סוד ונאמן רוח מכסה דבר' [משלי י"א י"ג], ולא יהיו מבני מהימנותא עילאה, עיין זוהר אדרת נשא [במדבר קכ"ח א']. גם יעשה התיקונים הם תיקוני התשובה של האר"י זלה"ה בכלל ובפרט [שער רוח הקודש], ואל יאמר איך אעשה תשובה על העבירה שלא עשיתי מעולם, הלא יקרה לפעמים שהוא מן המגולגלים, אשר היו כבר כמה פעמים בזה העולם. זאת ועוד אחרת, שהוא מוכרח לתקן ולעשות תשובה על העבירה שהיא טמונה אצלו מסוד חטא אדם הראשון, והיא הטומאה עצמה שמסבבת הנשמה מכל צד, שהיא [הנשמה] 'כשושנה בין החוחים', ואינה מנחת [והטומאה] להאיר, ולדבק עילה בעלול. ועליה נאמר, 'כי אם עונתיכם מבדלים בינכם לבין אלהיכם' [ישעיהו נ"ט ב'].

² עיין ישראל קדושים לר' צדוק הכהן – אות י – ותחילתו של יצר הרע נקרא הלך שהוא בא מחוץ דרך אקראי בדרך הילוכו וזהו בריאת היצר הרע שהיה לו רק הכח ליכנס ללב אם יניחו האדם ליכנס ואז לבסוף נעשה איש ובעל הבית אבל בידו היה לגרשו מיד שלא להניחו ליכנס כלל: ובוה היה חטא אדם הראשון על ידי הסתת נחש שהוא חיצוני הבא מחוץ להסית וממנו הוא עור הערלה שנעשה אחר החטא כתנות עור לכל הגוף ממשכא דחויא.

³ ראה ישראל קדושים אות י – וכשבא נחש על חוה והטיל בה זוהמא נכנס כח הרע בפנימיות הלב ואומות העולם שלא עמדו על הר סיני לא פסקה זוהמתן ונשאר שורש הרע קבוע בלבן אבל ישראל שעמדו על הר סיני פסקה אותה זוהמא. ולחד מאן דאמר (שבת קמ"ו ריש ע"א) לא פסקה זוהמא מאבותינו עד שלושה דורות וכו' יעקב הוליד שנים עשר שבטים שלא וכו': ואלו דברי אלקים חיים דיעקב אבינו ע"ה זכה ללב בשר כנ"ל ותיקן חטא אדם הראשון לעקור כל שורש הרע מפתח לבו לגמרי שלא יוכל ליכנס גם דרך הלך בהתעוררות שום תאוה גופנית דעל כן לא מת כנוצר לעיל ועל ידי זה זכה גם כן לצאצאיו אחריו להיות מטתו שלימה בלא שום פסולת. אבל להיות נבנה אומה שלימה להיות עדה כולם קדושים לה' וחבל נחלתו שאין יכול ליפסק עוד דאפילו יגדילו עוונות עד אין קץ לא יוכלו להחזיר זוהמא למעמקי הלב ולהיות חס ושלום ככל הגוים בית ישראל וכמו שנאמר (יחזקאל ב', ל"ב) והעולה על רוחכם היה לא תהיה וגו' כי ביד חזקה וגו'. וזהו כפיית הר כגיגית שהיה במעמד הר סיני שפסקת זוהמא היה בעל כרחם וביד חזקה שאפילו ירצו להיות ככל הגוים לא יוכלו עוד ובעל כרחם הם ישראל דבר זה נתחדש אז בקבלת התורה בהר סיני וזה שנאמר הלשון שעמדו על הר סיני כי פסיקה זו לגמרי מהם הוא על ידי עמידת ההר על ידי כפיית ההר כנוצר לעיל:

⁴ דף על הדף על שבת דף קמו. – בשו"ת נודע ביהודה (מהדור"ק יו"ד סימן טט) האריך על דבר בחור אשר נשתדך עם בת פלוני, ואח"כ פקר אבי אבי הכלה ויצא מדת ישראל, ובתוך דבריו הביא מה שאמרו כאן שלא פסקה זוהמא מאבותינו עד ג' דורות אברהם יצא ממנו ישמעאל יצחק יצא ממנו עשו. הרי שזוהמא של תרח גרמה לזרע יצחק דהיינו עשו שיהיה פגום במעשיו. א"כ זרע המשודכת הלו ג"כ יכול להיות פגום מחמת זוהמת אבי אביה, שהוא ממש דוגמא של תרח בזרע יצחק.... בעובדא דין מקרא מלא דיבר הכתוב פוקד עון אבות על בנים וגו' על שלשים ורבעים וא"כ עון אבי אבי המשודכת שמור הוא להפרע לזרע המשודכים שהוא דור רביעי ואף שדרשו

טז. טומאה טמונה – צ"ע אם צריך לחשוש בבעל תשובה שיש לו מדות טובות, לטומאה טמונה שמא תצא בזרעו. עיין שו"ת משנה הלכה/ בעניין חילופי המכתבים שבינו לטטיפעלער לגבי בעלי תשובה תינוקות שנשבו אם לחשוש שהם בני ט' מדות והגר"י קנייבסקי כתב שחשש זה נמצא בכל ישראל. גם עיין לעיל מה שכתב הנודע ביהודה/א' החשש להתחתן עם בנו או נכדו של מומר שחי עם גויה.

יז. טומאה טמונה – צ"ע מדוע א"א לתקן אותה בתשובה קודם שתצא במקרה? על כן היא נקראת טמונה כיון שלא יודע איך לשוב עליה.

יח. טומאה טמונה – צ"ע האם עפ"י המבואר כאן נאמר שתמיד הצעיר שבאחים מזוכך מכולם.

הקדמה

נראה שרבנו מדבר כאן על ירא שמים שמתאמץ להתקרב לקדושה בכל דרך ובעיקר להתקרב לצדיק אמת, ודייקא אז הוא רואה קרי בשנתו, ואומר רבנו שאין לו להתבלבל מכך, ולא להתרעם, נראה כוונתו שאין לו ליפול לעצבות מכך, כי בוודאי לא ברשיעי עסקינן ואין הכוונה מתרעם שכועס ממש על ה' ית', אבל צריך לדעת שגם עצבות היא אבק הכעס, ואם קרה לו בלילה מחמת שהרהר כיעור ביום, הוא בעצמו אשם, הכוונה שיעשה תשובה ויטבול במקווה ויאמר תיקון כללי כמבואר בשיחות הר"ן קמ"א.

אבל עיקר כוונת רבנו להודיע מה שכבר ביאר בכמה תורות שכשאדם מקדש את עצמו ומתאמץ בעבודת ה' הוא עולה מדרגה ונעשה יותר צדיק, ואזי מדקדקים עמו יותר, דהיינו שמתעורר עליו הדין גם על חטא קל שקודם לא נענש עליו. וכאן מחדש שהתעוררות הדין עליו, משתלשלת למטה באופן של ראיית קרי בחלום. ועל זה אומר רבנו שאע"פ שכידוע עוון קרי חמור מאד, אין לו להתעצב, כי כיון שלא קרה מחמת הרהור מכווער ביום, אזי אדרבה הוא סימן שעלה במדרגת הקדושה, והוא יותר צדיק, ועם צדיקים מדקדק הקב"ה יותר ואפילו כחוט השערה. ועוד טעם כיון כנראה היתה בו איזה טומאה טמונה שא"א לתקן אותה אלא ע"י שיוצאת, ואזי ע"י תשובה מקוה ותיקון כללי, נעשה לה תיקון.

בעניין הטומאה הזו נראה שיש ג' מדרגות כי מקרה שקרה לו מחמת שהרהר באשה ביום חלם עליה בלילה, הוא עוון כפול כי חטא ביום וגם בלילה ברא מזיקין בעולם.

אבל מקרה שקרה לו שלא מחמת הרהור אלא רק כיון שעלה מדרגה, הוא עוון אחד, כי חלם על אשה (והקליפה לילי' הכשילה אותו) ונבראו על ידו מזיקין בעולם, אבל אין לו להתעצב אלא להשפיל עצמו ולדעת מקומו שאינו ראוי יהיה לו נס כמו לכהן גדול, ובוודאי שגם אינו מהצדיקים הגמורים שהולדה שלהם היא רק מיצר הטוב/ב'. מה שאפילו ישי שמת בעטיו של נחש לא זכה (כפי שיתבאר בפנים).

והמבואר בשיחות הר"ן אות קמ"א, שאם קרה לו מחמת אכילה וכיו"ב הכוונה שראה בלא שחלם על אשה כלל, בזה אע"פ שראה קרי אין זה אלא כמו תינוק שמשתיין/ג'. ואעפ"כ נראה שצריך טבילה והערב שמש, כיון שבכל אופן המקרה היא טפת מוחין קדושים שיצאו לחוץ והקליפות נדבקות בו עי"ז. ורק שדין ומזיקין כנראה שלא נבראים מזה.

רבנו אומר שאין לו לאדם שקרה לו המקרה לשאול ולהתרעם מדוע אע"פ שאני מתקדש מטמאין אותי מלמעלה. אבל בוודאי אין הכוונה שצריך להשאר אדיש כאילו לא קרה כלום, אלא צריך לשוב ולהתפלל שלא יקרה לו המקרה, שלא יבראו על ידו שדין רוחין ולילין ומזיקין. וכשעולה מדרגה יזכה להתעורר בתשובה ע"י רמזים פחות נוראים.

עד כאן ההקדמה

תורה קיז

רו"ל באוחזים מעשה אבותיהם בידיהם מ"מ יכול זה המשוך לחוש פן יהיה לו ח"ו זרע דלא מעלי ואם לא עון המקולקל הזה לא היה זרעו סובל רק בעון עצמו אבל עבשיו יתוסף עליהם עונש חמור עון אבי אבי אמם.

' עיין שו"ת משנה הלכה ח"ז סימן ריב מה שכתב שם הסטיפעלער רבי ישראל קנייבסקי ז"ל בעניין בני ט' מידות

א" בדרך על הדרך הנ"ל – וא"כ אם הרא"ש קורא נדון ידידיה השחתת נחלתו, ק"ו עובדא דידן שהוא השחתת נחלתו על חר תלת בלעז ובפגם ובעונש. עיין שם שהחמיר מאוד בדבר. ועיין מש"כ בזה בשו"ת מנחת יצחק (ח"א סי' קט"ז וח"ז סי' ק"ז) ואגרות משה (ח"ד סי' י"ד וסי' כ"ד) וקהלת יעקב על יבמות (סי' מ"ט).

ב' ראה לקמן בעניין יצר הרע דעירות דחבשוהו ולא מצאו ביצה בשוק וכתבו שם המהרי"ן ומהר"ל שהולדה דקדושה היא מיצר הטוב. אבל מפשט הגמ' בימא סט: שם לא משמע כך. וכן מר' צדוק שהובא לקמן. וראה לקמן שבלק"ה כתב שרק צדיקים גדולים מאד זוכים שאין שום אחיזה הסט"א בזיווג שלהם.

ג' צ"ע מדוע כתב רבנו דווקא כתינוק מה החילוק מגדול בעניין זה.

מה שמבלבל את האדם ונופל לעצבות שהיא אבק הכעס על הנהגת ה' (י') **כשנכנס לקדושה גבוה כגון כשמתקרב לצדיק האמת וכיוצא** דהיינו כשעולה מדרגה, ואעפ"כ **אזי דייקא יקרה לו מקרה בלתי טהור** (טו') דהיינו שבשנתו יראה קרי ח"ו. **כבר מבואר מזה במ"א** – במקום אחר שזו לא נפילה ממדרגתו, אלא אדרבה כיון שעלה מדרגה קרה לו. (דהיינו **שכשאדם"י נכנס לקדושה מתגבר עליו היצה"ר ביותר. כי כל מה שנכנס בקדושה יותר יש לו בכל פעם יצר הרע חדש גדול מבתחילה** וכמאמר חז"ל/טו') כל הגדול מחברו יצרו גדול. **עי' בליקוטי הראשון בס"י ע"ב [כ']** כ"א) שע"י הרהור תשובה ממית את יצרו, וכשרוצה לעשות תשובה לעובדא ולמעשה מתגבר עליו יצה"ר חדש גדול יותר, וכן בכל פעם שממית את יצרו עולה מדרגה ומתגבר עליו יצה"ר חדש. ועיין עוד **במ"א [כב']** דהיינו בתורה כה/כ"י שבוה טועים הרבה חסידים שנדמה להם שנפלו ממדרגתם ובאמת אדרבה כיון שעלו מדרגה התגבר יצרם. ועיין תורה מח תנינא/כ"י שבעיקר כשהוא כבר אצל פתח הקדושה אזי הס"א מתגבר (ביותר).

^י **כמבואר בהמשך** שאם הוא מחמת הרהור אין לו להתרעם, משמע שהבלבול הוא שמתרעם על הנהגת ה' שדייקא כשרוצה להתקדש מפילים אותו נגד רצונו לטומאה.

^{טו} לשה"כ שזואל – א כ כו

^{טז} **שזואל א פרק כ (כה)** וישב המלך על מושבו בפעם בפעם אל מושב הקיר וינקם יהונתן וישב אבנר מצד שאול ויפקד מקום דוד: (כו) ולא דבר שאול מאומה ביום ההוא כי אמר מקרה הוא בלתי טהור הוא כי לא טהור:

רש"י (כו) מקרה הוא – קרי ראה. בלתי טהור הוא – ועדיין לא טבל לקריו, שאלו טבל לקריו, אין צריך הערב שמש לחולין. כי לא טהור – זו היא נתינת טעם לדבר, לפי שאינו טהור, לפיכך לא בא, שלא יטמא את הסעודה:

מלבי"ם (כו) ולא דבר שאול מאומה – כי אמר בלבו מקרה הוא – ר"ל שראה קרי ע"כ בלתי טהור הוא – והם אכלו חוליהם בטהרה, והוסיף כי לא טהור – ובשנאתו את דוד אמר, זה בא מסבת שהוא לא טהור ומהרהר ביום ובא לידי טומאה בלילה, כן פי' מהר"א:

^י מוהר"ן בתקפא

^{יח} מתורצו – שכשהוא

^{טז} **סוכה דף נב.** תנו רבנן "ואת הצפוני ארחיק מעליכם" זה יצר הרע שצפון ועומד בלבו של אדם. "והדחתיו אל ארץ ציה ושממה" למקום שאין בני אדם מצויין להתגרות בהן. "את פניו אל הים הקדמוני" שנתן עיניו במקדש ראשון והחריבו והרג תלמידי חכמים שבו. "וסופו אל הים האחרון" שנתן עיניו במקדש שני והחריבו והרג תלמידי חכמים שבו. "ועלה באשו ותעל צחנתו" שמניח אומות העולם ומתגרה בשונאיהם של ישראל. "כי הגדיל לעשות" אמר אביי ובתלמידי חכמים יותר מכולם. כי הא דאביי שמעיה (להוא גברא דקאמר לההיא אתתא נקדים וניזיל באורחא, אמר איזיל אפרשינהו מאיסורא, אזל בתרייהו תלתא פרסי, באגמא כי הוו פרשי מהדדי שמעינהו דקא אמרי אורחין רחיקא וצוותין בסימא, אמר אביי אי מאן דסני לי הוה לא הוה מצי לאוקומיה נפשיה, (פירוש אני לא הייתי עומד בנסיון הוה להיות לבד עם אשה ולא לחטא) אזל תלא נפשיה בעיבורא דדשא ומצטער, אתא ההוא סבא תנא ליה כל הגדול מחבירו יצרו גדול הימנו.

^כ על מאמר הגמ' בסוכה נב כל הגדול מחבירו יצרו גדול

כא תורה עב – לפעמים בא לאדם הרהור תשובה, ונעשה באותו שעה איש פשוט. ואחר כך רוצה לעשות עבדא, באשר שנתעורר לבו לתשובה, כן רוצה לנסע להצדיק. ואחר כך בשנוסע, מתגבר עליו היצר הרע, ונופל מתשוקתו שהיה לו תחילה. ואחר כך בשבא להצדיק, מתגבר עליו היצר הרע עוד יותר, ואובד כל חשקו, אל יקשה בעיניו זאת, ואל יבהלף רעיוניו על זה: **פי דע**, שזה נמשך מחמת פי בתחלה בשבא לו ההרהור תשובה, מחמת הטוב שהתעורר בתוכו, אזי על ידי מעשיו באותו שעה, המית יצרו, ונתבטל יצרו הרע שהיה לו, כי המית בזה ההרהור תשובה והעבדא של אותו השעה. ואחר כך פשוט לנסע, מתגבר עליו יצר הרע אחר. כי כל הגדול מחבירו יצרו גדול ממנו (כמו שאמרו רבותינו, וכוונם לברכה ספ"ב). ויש לו עתה יצר הרע גדול ממה שהיה לו תחלה. על כן אם אינו מתחזק נגדו, אזי מתגבר עליו זה היצר הרע החדש, ונופל מתשוקתו שהיה לו תחלה. כי צריך התגברות חדש ביותר, נגד זה היצר הרע החדש שבא לו כנ"ל:

^{כב} עיין סוף תורה כה ומה תנינא ד"ה ודע שיש. ובשיחות הר"ן עט.

כג עיין תורה כה בהשמטות – (שיף לאות ב' ג'): מבאר שם, שכשאדם נעתק ממדרגה למדרגה, אז צריך לו לילך דרך אלו הדמיונות כדי להגיע אל הקדשה. ותכף כשעולה להמדרגה השניה, אזי נתעוררין הקלפות שבמדרגה ומסבבין אותו, וצריך להכניע אותם מחדש וכו' עין שם. ואף על פי שכבר נשבר הקלפה שבמדרגה העליונה וכו', אף על פי כן כשפנימיות של העליון נעתק משם וחיצוניות (ופנימיות) התחתון עולה, אזי הקלפה חוזר ונעור וכו' עין שם. ואמר אז בזה הלשון: **ובזה טועין החסידים הרבה**, שפתאם נדמה להם שנפלו מעבודת ה', ובאמת אין זה נפילה כלל, רק מחמת שצריכין לעלות ממדרגה למדרגה, ואז מתעוררין ומתגברין מחדש הקלפות, שהם התאוות והבלבולים והדמיונות והמחשבות והמניעות כנ"ל. על כן צריכין להתגבר בכל פעם מחדש לחזר ולהכניע ולשבר הקלפות והמניעות וכו' שבכל מדרגה ומדרגה מחדש, אבל באמת אין זה נפילה כלל כנ"ל:

כד תורה מח תנינא – ודע, שיש אחד שבקר הוא אצל הפתח של הקדשה, והוא חוזר לאחוריו מחמת הבלבולים הנ"ל, או שאזי כשהוא סמוך אצל הפתח, אז מתגבר עליו הסטרא אחרא והבעל דבר מאד מאד, רחמנא לצלן, בהתגברות גדול ונורא מאד מאד, רחמנא לצלן, ואין מניחין אותו לכנס לתוך הפתח, ומחמת זה הוא חוזר לאחור, חס ושלום. פי כן דרך הבעל דבר והסטרא אחרא, כשרואה שהאדם סמוך סמוך ממש לשערי הקדשה, וכמעט שיכנס, אזי הוא מתפשט עליו בהתגברות גדול מאד מאד, רחמנא לצלן. על כן צריך אז התחזקות גדול נגדו:

שיחות הר"ן אות עט – מה שכשאדם מתחיל לכנס בעבודת השם ולהתקרב לצדיק האמת באים עליו הרהורים ובלבולים גדולים. זה כמו למשל כלי מים שמתחלה נראה כאלו המים צלולים. ואחר כך כששופתין ומעמידין המים אצל האש ומתחיל להתבשל, אזי מתבלבל המים ומעלה הרתיחה כל הפסלת שהיה במים ועולה כל הפסלת למעלה. וצריך שיעמד אחד להסיר חלאת ופסלת המים בכל פעם.

ובאמת הבלבול הזה שטות. כי ממה נפשך. אם יקרה לו מחמת הרהור שרהר ביום מי חייב בזה, ואין לו להתרעם כלל מאחר שהוא בעצמו גרם לו ע"י שרהר ביום הרהור מכוער על כן נטמא בלילה, כמבואר בכתובות מו. כ"ה עה"פ (דברים כג י) "ונשמרת מכל דבר" כי ע"י שמהרהר אדם ביום בא לידי טומאה בלילה. אעפ"כ אין לו ליפול לעצבות רק ישוב יטבול ויאמר התיקון הכללי ובודאי יתקן בזה מאד מאד כמבואר בשיחות הר"ן.

ואם אינו מחמת הרהור שרהר ביום, אזי אפילו עם חלם על אשה בוודאי אינו סימן רע כלל [כ"ו] ולפעמים גם ניצל ע"י מעונש מיתה/כ"ה, כי אם הי' ענין רע לא היו רז"ל נותנין אותו לסימן

ומתחלה נדמה כאלו המים צלולים לגמרי ואחר כך נראה הפסלת שבמים העולה בכל פעם למעלה ואזי כשמיסרין בכל פעם חלאת ופסלת המים אזי אחר כך נשארין המים צלולים וזכים באמת כראוי: כמו כן ממש קדם שמתחיל האדם לכנס בעבודת ה' אזי הטוב והרע מערבין בו ומחמת שהם מערבים מאד אין נראה הפסלת והרע שבו כלל, כי הם מערבים יחד לגמרי הרע עם הטוב. אך אחר כך כשמתחיל לכנס בעבודת השם ומתקרב לצדיק האמת אזי מתחיל להודוך ולהתברר, ואזי עולה הפסלת והרע בכל פעם למעלה כמשל הנזכר לעיל. וצריך שיעמד אחד שיסיר ממנו חלאתו ופסלתו בכל פעם ואזי ישאר אחר כך זך וצלול לגמרי באמת כראוי: היה אפשר להוציא הפסלת והרע מיד מהאנשים שהיו בגשמיות מתחלה ונתקברו להשם יתברך. אך מה יהיה, אם יהיה מוציא הרע יוציא הרע עם המוח מאחר שמערב הכל יחד. על כן ההכרח להיות מתן עד שיודוך מעט מעט:

כתובות דף מו. – ההוא מיבעי ליה לכדר' פנחס בן יאיר ונשמרת מכל דבר רע מכאן אמר ר' פנחס בן יאיר אל יהרהר אדם ביום ויבא לידי טומאה בלילה

^כ עין שיחות הר"ן סימן קטא, ובהקדמה לתיקון הכללי, ועין בעש"ט עה"ת פרשת כי תצא אות יב יג. ועין יומא פה הוראה קרי עונותיו כחוללים ועין יביע אומר ח"ו או"ח סימן מד בשם טפרשים שדווקא בלא הרהור, עוד ע"ש אריכות בענין הוראה ביום כיפור.

כו שו"ת יביע אומר ח"ו או"ח סימן מד – ...והנה בהגהות הגאון ר' ברוך פרנקל תאומים לאו"ח (סי' תרטו) ג"כ כתב, שכל זה מיירי באופן שאין לתלות ראיית הקרי בהרהור או ע"י ריבוי מאכלים ומשקים, אבל כשאפשר לתלות בזה, אין זה בכלל מה שאמרו בגמ' ידאג כל השנה כולה, ושם עלתה לו שנה מובטח לו שהוא בן העוה"ב. ע"ש. ואנכי הוראה בס' האשכול (הוצאת אלביץ ח"ב עמוד סא) שכ' בשם רבינו אפרים, דהא דאמרי' ביומא (פה) הוראה קרי עונותיו מחוללים, דוקא שלא הרהר, כדתניא (בע"ז כ:) נשמרת מכל דבר רע, שלא יהרהר ביום ויבא לידי בלילה, אלמא שאם הרהר רע הוא, ואינו סימן יפה, אא"כ ראה שלא בהרהור. ע"כ. וכ"כ בספר המאורות (יומא פה) בשם ר' יצחק אבן גיאת. וכ"כ בשבולי הלקט (סי' שטו). ע"ש. ולכאורה לפ"י הוא הדין למ"י ידאג כל השנה כולה, מיירי בשלא הרהר, כמו בסיפא דאמרין אם עלתה לו שנה מובטח לו שהוא בן העוה"ב, דמיירי בשלא הרהר. וכן ראיתי למרן החיד"א בברכי יוסף (סי' תרטו סק"ב), שלפי מ"ש הא"ר (ובשם שה"ל) בהא דאמרין אם עלתה לו שנה מובטח לו שהוא בן העוה"ב, ה"מ היכא שלא הרהר. לפ"י גם ברישא דאמרין ידאג כל השנה כולה, אפשר דבהרהר אף על פי שגדול עונו אינו בכלל ספק מיתה. ע"כ. ואף על פי שכתב כן בלשון אפשר, היינו בהרהר, אבל במאכל ומשתה יותר מהרגיל נראה ודאי דלא הוי בכלל ידאג כל השנה כולה, כיון שיש לתלות הדבר ע"פ הטבע בדרכים שבודקים את הזב. (וע' בחי' רבינו טודרוס הלוי ליומא (פה) שכ', הוראה קרי ביוה"כ ידאג כל השנה, ר"ל שראוי באמת לדאוג איזה עון גרם לו שיטמא ביום שנועד לטהרה ולנקיות גוף ונפש, ויבקש רחמים על עצמו. ואם עלתה לו שנה נראה שדאגתו תהיה לו כפרה ונמחל לו העון ונמחק. עכ"ל. נמצא לפ"י שדאגתו ותשובתו במשך כל השנה כיפרה לו, ולא דאיגלאי מילתא למפרע. ומדברי הראשונים הנ"ל משמע דאמרין איגלאי מילתא למפרע שצדיק הוא. וע' בב"ח ומאמר מרדכי (סי' תרטו). וצע"ק. וז"ל מהרי"ל בתשובה (סי' רד), אשר שאלת בענין הוראה קרי ביוה"כ, יש לו לדאוג ולפשפש במעשיו ויחזור מעבירות שבדיו ויסגף עצמו במה שאפשר לו. כן שמעתי על בעלי הוראה דאתרמי להו הכי. וזימנן דאיתי מרוב טירחא (ע' שבת קכז), או מרוב אכילה ושתייה. ובשבעה דרכים בודקים את הזב, וכולם מרגילים לכך. ואפי' כהן גדול היו מונעים ממנו כל דבר הרגיל להרבות זרע (ע' יומא יח). ומ"מ לא יתיאש מן הפורענות ומן הרחמים וישוב אל השי"ת בכל נפשו, והוא רחום יכפר. ע"כ. מבואר יוצא שאפילו כשיש לתלות בריבוי מאכל ומשקה וכי"ב צריך לשוב בתשובה, וידאג כל השנה. וכ"כ בשו"ת כתב סופר (חאו"ח סי' קי). ע"ש. וע' בשו"ת אמרי אש (חאו"ח סי' מו) שכ', ישמח לבך אהובי ובטח בה' הטוב שלא יאונה לך כל און בחסדי ה', וכמה וכמה קרה להם כדבר הזה, ובחסדי ה' עלתה להם שנה ולא חסרו מאומה, וח"ו להרהר ע"ד חז"ל שבדאי כל דבריהם אמת וצדק, אבל יתכן לפמ"ש הא"ר בשם שה"ל שכל שרהר ביום אין שום סימן למחילה, וכ' הברכי יוסף שאפשר שהוא הדין לענין מ"ש ברישא ידאג כל השנה, ולפע"ד הוא הדין בכל הדרכים שבודקים בהם את הזב שאין בהם סימן כלל. ונראה לי שכן עיקר כהברכי יוסף, עד שיש לתמוה למה כתב כן בלשון אפשר. עכ"ל. ולא זכר שר מדברי מהרי"ל הנ"ל, וע"ע בשו"ת כתב סופר שם שהסביר בטוב טעם כוונת מרן החיד"א בברכי יוסף ועומק מחשבותיו דנקט בלשון אפשר. ע"ש. ומיהו י"ל דבמאכל ומשתה שפיר יש לתלות בזה וכדברי הרב נשמת אדם הנ"ל. וכן הגרי"ח זצ"ל בשו"ת רב פעלים ח"ב (חאו"ח סי' סא) הביא מ"ש הרב נשמת אדם, וקילסו שיפה כתב, שבדאי הוראה קרי בדרך הטבע מחמת שבעה דרכים שבודקים בהם את הזב, אין בהם שום סימן לא לרעה ולא לטובה. ע"ש.

כח בעל שם טוב על התורה – פרשת תצא אות יב. עה"פ (דברים כא כב) וכי יהיה באיש חטא משפט מות והומת ותלית אותו על עץ: – אמר מרן הקדוש הריב"ש טוב, האין "יהיה חטא שוגג משפט מות", ואמר דקאי על חטא הכללי שהוא שוגג ואונס מקרה לילה, ולפעמים יארע זה לצדיק גמור בילדותו כמבואר בספר המגיד משרים, וכמבואר בספר החזיונות, ומהיכן יהיה כזה, ולמה תצא כזאת מלפני השם יתברך, ואמר שזה בא מעירוב טוב ורע, חטא אדם הראשון בעץ הדעת, ולפעמים מחמת איזה ניצוץ רע, יהיה נגזר על הצדיק מיתה ר"ל, ובהכרח גזרין עליו שיארע לו זה החטא ר"ל וינצל ממיתה, כי הרע חלף והלך לו ולקחו חלקם, כי זה החטא קשה לצדיק כמיתה, וזהו וכי יהיה באיש חטא שהוא משפט מות, והומת שקשה לו כמיתה, ומהיכן יהיה כזה, "ותלית אותו על עץ", שעל ידי חטא עץ הדעת אירע לו כזה, אבל באמת "לא תלין" גם לינת לילה את "נבלתו", נבלה שעשה לא ילין בחטא העץ, "כי קבור תקברנו" ויעלה הטוב וימית הרע, "ביום ההוא", על ידי קריאת שמע שעל המטה, שאז נתגלה הארת עתיקא הנקרא "ההוא" בהתמשכות וחרב פיפיות הידוע, ומאור הגדול מתים כל הקליפות, כמבואר בפרי עץ חיים, כי קללת אלהים תלוי, עיין לקוטי תורה יחזקאל על מה שאמרו רבותינו ז"ל (רבותי בראשית פכ"א אות י"ב) קין תלוי ברפיון, כי הנוצר מהנוקבא הוא טפה חזקה, כי יוצא הטפה מן הזכר וניתן בנוקבא, ומה שהיה טיפת מים רופפת הוא מצטיירת, ומתחזקת בפרצוף גוף ואברים חזקים, אך טפה היוצאת מן הזכר נקרא קללת אלהים, כי יש לו רבות רעות, אחר שנשאר תלוי באויר, שיוצאת מן הזכר, שמים, ולא נכנס בנוקבא. ארץ, אם כן היא תלויה באויר ואין לה מנוחה, עד שתכנס בנוקבא, בגין

יפה לחולה/כט) כשארז'ל {ברכות נז}ל, שקרי סימן יפה לחולה. הביאור שם בגמ' שאם ראה קרי בזמן חוליו סימן שיחלים ויארץ ימים (שוטנשטיין שם). ואיך יתכן שעבירה חמורה תהא סימן יפה? לא אלא מוכרח שאינה עבירה/לכ).

וכל שכן אם לא חלם על אשה אלא שקרה לו על ידי רבוי אכילה ושתיה או על ידי חולשה ועיפות או על ידי שאינו שוכב כראוי, וכל זה אינו כלום (והוא כמו תינוק שמשתיין בשנה) כמבואר בשיחות הר"ן אות קמ"א הנ"ל.

שהוא רפוייה ברפיון, וזה סוד קין תלוי ברפיון, כמו שדים שהם תלויים בין שמים לארץ, עיין שם בלקוטי תורה היטב, וכל זה מיסודי מרן הריב"ש במעט תוספות ביאור להבין דבריו המתוקים: (היכל הברכה פ' תצא דק"ל ע"א. קל"א ע"א):

עוד שם אות יג. הבעש"ט וללה"ה אמר, שלא ידאג אדם על מקרה בלתי טהור, שראה קרי בשוגג בלי שום מחשבה זרה והרהור, כי הוא ח"ו היה חייב מיתה, ועל ידי זה כי יצא ממנו הרע נפטר ממיתה, ובאם לאו, היה מת ח"ו, ואמר רמז לזה (בתהלים קט"ז) יקר בעיני ה' המותה לחסידי, יקר אותיות קרי, הוא טוב לחסידי, היינו כשבאה לו שלא מחמת הרהור, הוא טוב, שבאם לאו היה אפשר להיות מת ח"ו, אם כן אין לדאוג אלא אם ראה על ידי מחשבה ח"ו, וכשבאה לאדם מחשבה רעה חלילה, יראה לטהר אותה¹⁸¹. בהעלותה להתקשרות הבורא יתברך שמו וכו': (לק"א דכ"ח ע"ד, אור תורה ראה):

וכן הובא בספר מגיד דבריו ליעקב (למגיד רבי דב בער ממעוריטש) – אות קס כל הבכור אשר יולד בבקרך הזכר תקדיש לה' אלהיך. הבעש"ט וללה"ה אמר שלא ידאג אדם על מקרה בלתי טהור, שראה קרי בשוגג בלי שום מחשבה זרה והרהור, כי הוא ח"ו היה חייב מיתה וע"ז כי יצא ממנו הרע נפטר ממיתה ובאם לא היה מת ח"ו. ואמר רמז לזה יקר בעיני ה' המותה לחסידי, ויקר אותיות קרי, הוא טוב לחסידי. היינו שבאה לו שלא מחמת הרהור הוא טוב, שבאם לאו, היה אפשר להיות מת ח"ו א"כ אין לדאוג אלא על שלא טיהר את המחשבה:

כט צ"ע כי שם הגמרא לא חילקו כלל בין רואה מחמת הרהור לרואה בלא הרהור.

ל ברכות דף נו: – ששה דברים סימן יפה לחולה אלו הן: עטוש זיעה שלשול קרי ושינה וחלום. עטוש דכתיב עטישתיו תהל אור. זיעה דכתיב בועת אפיך תאכל לחם. שלשול דכתיב מהר צעה להפתח ולא ימות לשחת. קרי דכתיב (ישעיה נג-ז) יראה זרע יאריך ימים.

ועיין מתיבתא שם הערה סא. בפסוק נאמר 'וה' חפץ דכאו החלי' אם תשים אשם נפשו יראה זרע יאריך ימים. ופסוק זה נאמר אודות הצרות הבאות על עם ישראל, שהקב"ה חפץ לדכאם, והוא הביא עליהם את החולי, כדי לנסותם, ולהיטיב להם, שאם ישימו אשם נפשם, כלומר שיאמרו שבדין באו הצרות עליהם לפי שחטאו ואשמים הם, ולא ירהרו אחר גזירת הקב"ה, או גמולו של כל אחד יהיה שכל ימי חייו יראה זרעו בעיניו, ויאריך ימים. על פי מצודת דוד (שם). וגם כאן יש לבאר שאין כוונת הגמרא שמפסוק זה יש ללמוד שקרי סימן יפה לחולה, שהרי כוונת הפסוק היא כאמור לענין שיראה זרעו בחייו, אלא כוונת הגמרא היא לסימן בלבד, שראיית זרע מביאה לאריכות ימים, והיא סימן טוב לחולה.

ועיין ילקוט ביאורים שם – קרי דכתיב יראה זרע יאריך ימים. **בגבול בנימין** (ח"ג דרוש כו) ביאר שמוזה שכתוב 'ראה זרע' ולא 'יהיה לו זרע', מכלל שמדובר בקרי. ולהיות שמצד אחד אינו טוב לפי שמזרע לבטלה לכן איחר התנא וכתב אותו בתור דבר רביעי שטוב לחולה. **במי השלח** (ד"ה ששה) ביאר את הראיה שבפסוק כתוב (ישעיה נג י) 'וה' חפץ דכאו החלי' אם תשים אשם נפשו יראה זרע יאריך ימים וחפץ ה' בידו יצליח. ולכאורה לפי לשון הכתוב היה לו לכתוב 'יאריך ימים ויראה זרע', כי הפסוק החל לדבר במי שחפץ ה' ודכאו החלי, והיה לו לכתוב 'יאריך ימים' וזה די מה שחלה והקב"ה הבריא אותו, ועוד יוסיף לא די שיאריך ימים אלא עוד שיראה בנים. אלא ודאי כוונת הפסוק שהקב"ה חמל עליו ועושה שיראה זרע והוא לסימן שיבריא ואחר כך עושה כן בפועל שמאריך ימים.

לא שו"ת שלמת חיים לרבי יוסף חיים זוננפלד אבן העזר סימן צז – בנכשל בקרי שלא ע"י הרהור – במש"כ בתיקון הכללי למוהר"ן מברסלב זצ"ל, דדוקא אם נכשל ע"י שהרהור ביום, אבל אם ע"י אכילה וכדומה אין זה נקרא בגדר עוון, והוא כמו שיצא לקטנים ואין צריך לתיקון כלל, ע"כ. ויש לעורר ראיה לדבריו משבת (קכ"ז ע"ב), בשעה שירדתי וטבלתי במה חשדתי, אמרו לו שמה מפני טורח הדרך אירע קרי לרבי. והנה זה היה כף זכות, משמע דזה לא נחשב לעוון אפילו באונס. ועוד דהוי ליה להזהר שלא יטריח עצמו כ"כ כי אם להנפש מעט שלא יבוא לעבירה, אבל להנ"ל כיון שנגרם לא ע"י הרהור אינו בכלל. ועוד דאפילו באונס הוי פגם כי רגלי חסידי ישמור. ועוד, בברכות (נ"ז ע"ב) דקרי הוי סימן יפה לחולה, ואיך יתכן שעבירה חמורה תהא סימן יפה, וכזה הקשו ביהכ"פ שאם עלתה לו שנה מובטח לו וכו'. גם ראה מיומא (י"ח ע"ב) אכסנאי לא יאכל ביצים שמא יתגנה, וליכא איסור.

אולם יש לעורר בענין הנ"ל דא"כ למה אסרו לישן פרקן. וזה שאסור לרכוב בלי אוקף, בזה י"ל דמביאו להרהור, אבל מפרקן קשה. גם מש"כ במשנ"ב בהלכות יוהכ"פ (ס' תרט"ו ס"ק ג') בשם אחרונים דידאג כל השנה ואם עלתה בו, זה דוקא שלא הרהר וגם ליכא לתלות ע"י אכילה וסיבה אחרת, א"כ זה לא היה ע"פ טבע כי אם רמזו לו מן השמים, אבל אם הרהר או ע"י אכילה אף שעונו גדול אין בזה רמז לא לדאוג ולא אם עלתה, ע"כ (בס' תרט"ו ס"ק ג', ברכ"י וכת"ס ורב"פ וש"א¹⁸¹), והנה הרי כתב דעונו גדול אף ע"י אכילה.

תשובה: פשיטא שבכל ענין יש לזהר הרבה, אבל אין בגדר שלא יהיה לו כפרה¹⁸².
¹⁸² עי' ספר הברית ח"ב מאמר י"א פ"ו ויזהר מן הקרי, שהקרי הבא ע"י הרהורים עון פלילי הוא, אפילו אם רואה קרי לאונסו מחמת רוב אכילה בלילה, עון יחשב לו וכו', עכ"ל.

לב שו"ת שלמת חיים עניינים שונים סימן קפה – בגמ' (ברכות נ"ז ע"ב): ששה דברים סימן יפה לחולה ואחד מהן קרי. האם חולה שראה קרי נחשב לו לעבירה. והנה לכאורה יש לומר דסימן יפה הוא לו לענין הבריות, ומענין העבירה לא מיירי. אמנם לעיל מזה איתא ג' מעין עולם הבא, אלו הן שבת שמש ותשמיש. אילימא תשה"מ הא מיכחש כחיש, אלא תשמיש נקבים. ולכאורה יכול לתרץ, נהי דמיכחש מ"מ הוה זה מעין עוה"ב לענין הנאה, וכמו דאמרו על זה יצרו תוקפו, נפשו של אדם מתאוה לחן ומחמתדת (מכות כ"ג ע"ב). וגם המקשן הוה ליה למיסק אדעתיה כך, משמע כיון דאמרו שזה מעין עוה"ב צריך להיות טוב מכל הצדדים, א"כ לכאורה צ"ל גם מה שאמרו דקרי סימן יפה לחולה הוא שאין נחשב לו לעבירה.

והנה אם חולה שראה קרי לאונסו לא נחשב לו עבירה כזכר, יש להוסיף טעם מה דאיתא במג"א (או"ח סימן פ"ח סק"א) דאף הנוהג בטבילה זו מ"מ באופן זה פטור, ע"כ משום דכדי שלא יהיו מצויין אין כאן גם עבירה אין כאן.

תשובה: כל דבר שאינו נעשה בגמרא דיליה כי אם באונס לא נחשב לעבירה (וכמו ש"כ המג"א נ"ג סק"ח בשם המדרש"ל). והרי אדם מועד לעולם, ובכל זאת אם ישן מתחילה והלה ישן בצדו אינו מתחייב על הזיקו (עי' בב"ד ע"א תורה ביון), וזה דומה לו מאחר שהוא לא גרם.

ובאמת אפילו אם חלם על אשה אין לו ליפול ברוחו כי **אדרבא מחמת שנתקרב לקדושה גבוה מאד מחמת זה נזדמן לו המקרה בלתי טהור. כי כל המצדיק א"ע** – את עצמו מלמטה דהיינו שמתנהג בצדקות (פרש"י) שמכשיר ומקשט מעשיו בעולם הזה **מצדיקין עליו** את הדין **לימלמעלה** /^{לד} דהיינו שנוהגים עמו הבית דין של מעלה בדקדוק רב אפילו כחוט השערה, דהיינו שמענישים אותו בעולם הזה אפילו על חטא פשוט כדי לנקותו מעוונותיו, **שנאמר** בתהלים ^{לח}/ ^{לז} **וכיראתך עברתך** פירוש כמה שיראים אותך יותר כך כעסך יותר, כמו שאמרו רבותינו ז"ל בגמרא **{תענית ח.} [לז]/[לח]**.

נמצא כשאדם מצדיק עצמו ונכנס בקדושה מדקדקין עליו יותר וכמחז"ל ביבמות ^{לט}/ ^מ **שהקב"ה מדקדק עם הסובבים אותו כחוט השערה, וככל שאדם יותר צדיק כך הוא יותר קרוב אליו ית', ונעשה יותר בחי' סביביו, ויותר מדקדקים עמו, ומתעוררין עליו עוד יותר קיטרוגים ודינים ח"ו** – חס ושלום, **ומהשתלשלות הדינים נעשה היצה"ר כמובא במ"א (בסי' עב הנ"ל)** ^{מב}/ ^{מא} **על כן הדין שהתעורר עליו גרם לו שישתלשל מיצר הרע המקרה בלתי טהור, כי כל ההולדות הן על ידו, כפשט הגמ' ביומא סט: ^{מג}, שכשתפסו את יצה"ר דעריות וחבשוהו נתבטלו כל ההולדות בעולם ואפילו ביצת תרנגולת לא**

לג גם בתולד – עליו מלמעלה, ומתולד – עליו הדין מלמעלה (כלשון הגמרא)

לד עיין תורה עד – כי יש שני מיני דינים, כי יש דינא דמסאבא, בחינת נחש הטיל זמהא בחנה. ויש דינא קדישא, בחינת: "את אשר יאהב ה' יוכיח". וזהו בחינת התרחקות שהוא התחלת ההתקרבות, כמו שאמרו חכמינו, וכוונתם לברכה, 'כל המצדיק את עצמו מלמטה מצדיקים עליו את הדין מלמעלה'. דהיינו, כשאדם רוצה להצדיק את עצמו ולהתקרב להשם יתברך, אזי מצדיקים עליו את הדין, דהיינו שנמשכים עליו דינים ויסורים: ואלו הדינים והיסורים הם נראין בהתרחקות, כאלו רוצים להרחיקו מעבודתו, חס ושלום. ובאמת זה ההתרחקות הוא עקר ההתקרבות, כי אלו הדינים וההתרחקות הם לטובתו, בחינת "את אשר יאהב ה' יוכיח". כדי שיעמד בנסיון הזה, ויתגבר ויתאמץ להתקרב יותר. (ועין במקום אחר ז). שהמניעות הם בשביל החשק, ועוד מבאר מזה בכמה מקומות) ועל כן, זה הדין הוא בחינת דינא קדישא. רק שהוא בחינת מוחין דקטנות, שמשם עקר אחיזת הדין כידוע:

לה תהלים צ' יא

לו תהילים פרק צ' (יא) מי יודע עז אפך וכיראתך עברתך: פרש"י – מי יודע עז אפך. בימים מועטים כאלה מי יקנה לו לב לדעת את עז אפך ליראה אותך. ואתה כיראתך עברתך. כשם שאתה יראוי כן עברתך קשה ונפרע מן החוטאים:

לו שם בגמ' הן ג' דעות טאזיה פסוק ללמוד ורבינו נקט כא' מהן

לח תענית דף ח. – אמר רבי יוחנן כל המצדיק את עצמו מלמטה מצדיקין עליו הדין מלמעלה שנאמר (תהילים פה-יב) אמת מארץ תצמח וצדק משמים נשקף. רבי חייא בר אבין אמר רב הונא מהכא (תהילים צ-יא) וכיראתך עברתך. ריש לקיש אמר מהכא (ישעיה סד-ד) פגעת את שש ועושה צדק בדרכיך יזכורך הן אתה קצפת ונחטא בהם עולם ונושע.

פרש"י – המצדיק עצמו. שמכשיר ומקשט מעשיו: **מצדיקין עליו.** מדקדקין עמו אפילו כחוט השערה יותר משאילו מקלקל מעשיו כדי למרק עונותיו: **שנאמר אמת מארץ תצמח.** אז צדק משמים נשקף צדקה אין כתיב כאן אלא צדק דמשמע דין: **וכיראתך עברתך.** על מי שהוא ירא אותך אתה מחזיק עברתך כדי למרק עונותיו ופשט המקרא מי יודע עז אפך מי יודע עזו וכח למצוא אותו לנוס מפניך ביום אפך וכיראתך עברתך כשם שאתה יראוי ומפוחד כך יש להתיירא ולהתפחד מעברתך: **פגעת את שש ועושה צדק.** במי ששמו ועושה צדק שהן העושים כך בדרכיך יזכורך אתה פוגע בו אם חוטא כלום כמו ויפגע בו וימת קרא הכי הוא פגעת את שש ועושה צדק והן העושים כך בדרכיך יזכורך באותם דרכים שאתה מייסרן ביסוריך יזכורך לטובה ואומרים הן אתה קצפת בשביל שחטאנו בהם עולם ונושע בשבילם נושע לעולם הבא:

לט עיין יבמות קכא: ב"ק ג. תקוני וזה לה: ששם הצדיקים מדקדק כחוט השערה

מ יבמות דף קכא: – ת"ר מעשה בביתו של נחוניא חופר שיחין שנפלה לבור הגדול ובאו והודיעו לרבי חנינא בן דוסא שעה ראשונה אמר להם שלום שניה אמר להם שלום שלישית אמר להם עלתה אמר לה בתי מי העלך אמרה לו זכר של רחלים נזדמן לי וזקן מנהיגו אמרו לו נביא אתה אמר להם לא נביא אנכי ולא בן נביא אנכי אלא דבר שהצדיק מתעסק בו יכשל בו וזרעו אמר רבי אבא אע"פ כן מת בנו בצמא שנאמר (תהילים ג-ג) וסביביו נשערה מאד מלמד שהקדוש ברוך הוא מדקדק עם סביביו כחוט השערה. ר' חנינא אמר מהכא (תהילים פט-ח) אל נערץ בסוד קדושים רבה וגורא על כל סביביו:

מא גם עיין תורה לה אות א' ירד גבריאל ונעץ קנה בים

מב כעין זה ראה בתורה לה אות א' וכשאדם מכניס בתוך שכלו הקודש מחשבות חיצוניות, הם חכמות חיצוניות, אזי נתמעט קדושת שכלו, כפי תפיסת המקום של חכמה חיצונית, שכל חיצוני, בתוך שכל הקודש. והחכמה חיצונית היא נעוץ בתוך השכל הקודש כקנה, ומחסר מקום הקדושה, ועל זה הקנה, היינו זה השכל, מתלקטים ומתחברים כל המדות רעות ומגונות: וזהו (סנהדרין כ"א ע"ב) כשנשא שלמה את בת פרעה, ירד גבריאל ונעץ קנה בים. היינו שגם למעלה, מהשתלשלות הגבורות, שזהו בחי' ירד גבריאל. נעשה סוספיתא דדהבא היינו בחי' קליפות, שהם חכמות חיצוניות, הנקרא ג"כ קנה, ונעץ בים החכמה, שמחסר מקום הקדושה. והעלה עליו שרטון, היינו בחי' מדות מגונות. ועליו נבנה כרך גדול של רומי, היינו נחש הקדמוני, הכרוך אחר קדושה.

מג עיין יומא סט: – (אחרי שבטלו יצה"ר של עבודה זרה) אמרי הואיל ועת רצון הוא ניבעי רחמי איצרא דעבירה בעו רחמי ואמסר בידיהו, אמר להו חזו דאי קטליתו ליה להווא כליא עלמא. חבשוהו תלת יומי ובעו ביעתא בת יומא בכל ארץ ישראל ולא אשתכח.

פשט הגמרא שכל כח ההולדה הוא מיצר הרע וכשחבשו ליצה"ר התבטל כח ההולדה. אבל עיין ילקוט ביאורים סנהדרין סד. בשם שו"ת התשב"ץ (ח"ב קכב) שלאדם הראשון היה עניין התשמיש כי הוא מיצר הטוב וכתב שכן משמע גם מהרמב"ם במורה נבוכים. וכתב שהמהר"ל גור אריה הקשה עליו מיומא הנ"ל אבל בסוף הודה שהוא מיצר הטוב. וכתב שבגמ' הנ"ל הטעם שלא מצאו ביצה בשוק כי רק אז לפי שעה ביטל הקב"ה את כל כח ההולדה כי לא רצה שיתבטל יצר הרע דעריות לגמרי.

נמצאה בשוק. וכן אמרו במדרש/מ^י אפילו חסיד שבחסידים וכו' וביאר ר' צדוק/מ^י דהיינו עטיו של נחש. דהיינו שאפילו בזיווג קדוש מעורב יצר הרע, כי עצם הזיווג אפילו של חסיד גדול הוא בחי' ירידה לקליפות/מ^י. וכנראה זה הטעם שהשתלשלות הדין על האדם כשמדקדקים עליו כשעולה מדרגה, הוא דווקא שמתגבר עליו הדין באופן הזה של ראיית קרי, שהוא ענין הולדה טמאה/מ^י.

וע"כ אין לו למי שנתקרב לקדושה ואעפ"כ דייקא אז קרה לו המקרה להתרעם כלל על זה. כי אדרבא מחמת שנכנס לקדושה גבוה כזו, מחמת זה נתגרה בו היצה"ר, מהשתלשלות הדינים כנ"ל שכיון שהתקרב יותר להקב"ה יותר מדקדקים עמו ומהדין שנתעורר עליו נשתלשל המקרה.

וע"כ חשבו רז"ל לנס גדול מה שלא אירע קרי לכהן גדול ביוה"כ [מ"ח], כמו שארז"ל במשנה (אבות פ"ה מ"ט/א), כי מחמת שנכנס הכה"ג ביוה"כ לקדושה גבוה כזו לפני ולפנים, היה בוודאי עליו קיטרוגים והתגרות הרבה שמשם נמשך היצה"ר כנ"ל [נ"א/ב] ומצד זה אדרבה היה טבעי שכן יקרה לו המקרה, ע"כ נחשב לנס מה שניצול הכה"ג ממקרה ביוה"כ.

^{מג} **ויקרא רבה** פרשה יד פסקה ה – ד"א אשה כי תזריע הה"ד (תהלים נא) "הן בעוון חוללתי" רבי אחא אמר אפי' אם יהיה חסיד שבחסידים א"א שלא יהיה לו צד אחד מעון, אמר דוד לפני הקדוש ברוך הוא רבון העולמים כלום נתכוון אבא ישי להעמידני והלא לא נתכוון אלא להנאתו, תדע שהוא כן שמאחר שעשו צרכיהן זה הופך פניו לכאן וזו הופכת פניה לכאן, ואתה מכניס כל טיפה וטיפה שיש בו. והוא שדוד אמר (שם כז) "כי אבי ואמני עזבוני וה' יאספני" (שם נא) "ובחטא יחמתיני אמני" א"ר חייא בר אבא אין האשה קולטת אלא אחר נדחתה ובסמוך וביותר אם היה זכר הה"ד אשה כי תזריע וילדה זכר: (ראה גם ילקוט שמעוני תהלים נה רמז תשסה)

^{מג} **ועיני ר' צדוק הכהן** ספר פוקד עקרים – אות ה – ובנימין בן יעקב הוא מארבעה שמתו בעטיו של נחש כמו שאמרו בשבת (נ"ה ע"ב) דאף על פי שלא היה להם שום חטא מכל מקום לא ביערו עדיין שורש מציאות הרע מן העולם שהוא עטיו של נחש שיש בכל צאצאי אדם הראשון, וכמו שאמרו ז"ל (ויקרא רבה י"ד, ה') על פסוק (תהלים נ"א, ז') בעוון מלא אפילו חסיד שבחסידים וכו' וישי אבי דוד גם כן מאותן ארבע, וזהו העטיו של נחש שנחשב לאדם גדול כמותו לעוון מה שלא ביער שורש הרע שלא יהיה לו שום תאוה להנאת עצמו כלל כי שורש עטיו של נחש הוא בתאוה שבזה הסית לאדם הראשון באכילת עץ הדעת שהוא התאוה הראשונה שפגע והושאל גם לשאר תאוות כמו שנאמר (משלי ל', כ') אכלה ומחתה והלחם אשר הוא אוכל (בראשית ל"ט, ו'):

ועיני ר' צדוק הכהן בספר ליקוטי אמרים – אות טז – שטיפת הקרי נמשכת מהמות, ולפי שהוא בתאוה דעולם הזה כמו שאמרו ז"ל (ויקרא רבה י"ד, ה') אפילו חסיד שבחסידים וכו' ולכן היא מטמאה אלא דהקב"ה נותן טהור מטמא שנוצר מזה ולד, וזהו ה' בסוף שרומז על ההתחלה מן החכמה שבמוח והוא בסוף גם כן דאב מזריע לובן שממנו המוח כמו שאמרו ז"ל (נדה ל"א).

^{מג} **ומבואר בלק"ה** (כבוד אב ואם ד' אות א') שבהולדה ממשיך נשמה מגבוה מעל גבוה עד א"ס, ולכן בהכרח לרדת ירידה צורך עליה, לברר ברורים בעמקי הקליפות (בחי' צעקת איה) ולכן ברוב בני"א בהכרח שתהיה נאחות תוקף הסט"א בהזיווגים, אמנם יש צדיקים גדולים שלא נאחות בהם כלל. עיי"ש. וכן כתב בלק"ה (פדיון בכור ח') שברוב ההולדות נאחו התאוה בבחי' הקליפה קדמה לפני דהיינו הולדת הדעת הקדוש.

^{מג} **לא ברור** כוונת רבנו כאן, כי לעיל אמר שמקרה שלא מחמת ההורר ביום אינו כלום, ואילו כאן משמע שהוא מהיצר הרע, דהיינו יצר הרע דהולדה ועריות, ובפשטות הכוונה שחולם שבא על אשה. ונעשה מזה נגעי בני אדם ומוזיקין, אע"פ שלא הרחרר ביום. וצ"ע כנראה כוונתו שם בשיחות הר"ן קמ"א שאינו כלום הכוונה שרואה קרי בלא חלום על אשה כלל, אלא רק מחמת אכילה או כיו"ב שגורם, וקמ"ל שבאופן כזה לא נבראים מוזיקין עי"ז. וצ"ע כי גם ברואה מחמת חלום על אשה אמרו חז"ל שהוא סימן טוב כגון בא על אחותו יזכה לחכמה ועל אמו יזכה לבינה. וצ"ע

^{מח} עיין חיי אדם ח"ב כלל קמא אות כג בנשמת אדם שם אות ב'

^{מט} משנה ה' ועיי"ש ח"ב י"ט. ועיין עלים לתרופה סכתב קעו אין גבור כמתאס.

^י **משנה אבות פרק ה** (ה) עֲשֶׂה נְסִים וְעֲשֹׂ לְאֲבוֹתֶינוּ בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ. לֹא הִפְלִיא אִשָּׁה מִרִּיחַ בֶּשֶׂר הַקֹּדֶשׁ, וְלֹא הִסְרִיחַ בֶּשֶׂר הַקֹּדֶשׁ מֵעוֹלָם, וְלֹא נִרְאָה וְנוֹב בְּבֵית הַמִּטְבָּחִים, וְלֹא אָרַע קְרִי לְכַהֵן גָּדוֹל בְּיוֹם הַכִּפּוּרִים, וכו'.....

תוס' יום טוב – ולא אירע קרי לכ"ג ביום הכפורים – יש מי שהקשה ולמה יאירע לו קרי אחר שהיה מזוין אותו כל שבעת הימים והוא בטוהרה כל היום ההוא וזקני העם כל הלילה לא יחשו מלזרו. והתשובה כי יצר הטוב ויצר הרע מתקוטטים זה עם זה כשני אויבים. וכשאחד מהן קרוב להיות מנוצח יתחזק על עמדו בראותו כי כלתה אליו הרעה והרבה מן האנשים בעת פטירתו יתחזקו וידברו דברים טובים כאילו הם בריאים. ולזה היה קרוב מאד להיות הכהן בעל קרי. כ"כ במד"ש-במדרש שמואל בשם החסיד ז"ל. ועמ"ש בריש דמאי בדבור והחומץ שביהודה וכו' לתרוצי הא דמתקנים לו כהן אחר. דתנן בריש יומא ופירש הר"ב שם משום קרי:

מדרש שמואל על אבות – והחסיד ז"ל כתב ולא אירע קרי וכו' יש מי שהקשה ולמה יאירע לו קרי אחר שהיו מזוין אותו כל שבעת הימים והוא בטוהרה כל היום ההוא וזקני העם כל הלילה לא יחשו מלזרו ואמרו בגמרא שלא היה ישן כל הלילה: והתשובה כי יצר הטוב ויצר הרע מתקוטטים זה עם זה כשני אויבים וכשאחד מהם קרוב להיות מנוצח יתחזק על עמדו בראותו כי כלתה אליו הרעה והרבה מן האנשים בעת פטירתם יתחזקו וידברו דברים טובים כאלו הם בריאים ולזה היה קרוב מאוד להיות הכהן בעל קרי:

^{כא} עיין בעש"ט ע"ה פירוש כי תצא אות יד

^{כב} **בעל שם טוב על התורה** – פרשת תצא אות יד. שמעתי אומרים מפה קדוש הרב בעל שם טוב הוותיק החסיד מו"ה ישראל ממעזיבוז, על הגמרא (ברכות ד"ט ע"א) דאם ראת תלמיד חכם עובר עברה בלילה, אל תהרהר אחריו ביום שמה עשה תשובה, ומקשה שמה עשה תשובה ס"ד, אלא אימא ודאי עשה תשובה, ופירש על פי דברי תוספות יום טוב (אבות פרק ה') שהקשה על הא דאמרין עשרה נסים נעשו לאבותינו בבית המקדש, ואחד מהם לא אירע קרי לכהן גדול ביום הכיפורים, דמקשה למה יאירע לו קרי, אחר שהיו מזוין אותו כל זמן הימים, והוא בטוהרה כל היום ההוא, ותייך כי יצר טוב ויצר הרע מתקוטטים זה עם זה, ולזה היה קרוב מאוד להיות הכהן בעל קרי עד כאן, ונמצא לפי זה כשאדם עושה תשובה כראוי ונכון, אזי הוא מסוכן לבל יחטיאנו היצר הרע בחטא קרי, כי המנוצח מחזיק את עצמו בכל כחו, להחטיאו להמנצח, ופירש הרב הנז"ל ז"ל, אם ראת תלמיד חכם שעבר עברה בלילה, ר"ל שראה קרי, אל תהרהר

וכעין זה נפסק בש"ע מי שקרה לו המקרה ביום כפור סימן רע לו אעפ"כ אם השלים שנתו מובטח שהוא בן עולם הבא, וביאר החיי אדם^נ שמדובר במי שקרה לו שלא מחמת דברים טבעיים המבוארים במשנה (נזיר ט' ד' זבים ב' ב'י) דהיינו מאכל, משתה, ומשא, קפיצה, חלי, מראה, והרהור, הגורמים לזה, וא"כ קרה לו או בגלל שהוא רשע או בגלל שהוא צדיק כנ"ל, ואם השלים שנתו, סימן שהוא צדיק, ודייקא צדקתו גרמה לו, שהסט"א מקנאה בו. וכדברי רבנו הנ"ל שכיון שהתקרב לה' ביום כפור, סביבו ית' נשערה מאד כנ"ל.

ועתה ראה והבן, איך יבלבל את האדם ענין הנ"ל, וכי יש לו להתרעם על שלא היה לו נס כמו לכה"ג ביוה"כ.

גם דע שלפעמים יש באדם טומאה טמונה שאין יודעין לה שום תיקון דהיינו היא נעלמת ממנו ולא יודע שצריך לעשות עליה תשובה, מחמת שהיא טמונה ונסתרת בו, וע"כ זהו טובה מה שאירע לו כשמתקרב אל הקדושה, כי יוצאת ממנו הטומאה הטמונה

דף מג:

הנ"ל. כי רק אזי כשיוצאת יכולין למצוא לה תיקון מה שאין כן מקודם כשהיתה טמונה כנ"ל.

ומחמת זה לא הוליד אברהם את יצחק עד שהוליד תחילה"ה את ישמעאל. כמבואר בזוהר חדש^נ, ובאור החיים^נ כי באמת היא קושיא גדולה כיצד בכוונה הוליד אברהם בן משפחה, והרי קיים את

אחריו ביום, ר"ל שמא הוא חייב בדבר שהרהר, ביום, ובא לידי קרי בלילה, רק שמא עשה תשובה, ולכך היצר הרע מתחזק את עצמו בכל כחו להחטיאו ודו"ק: (תורי זהב פ' תצא):

^נ **חיי אדם ח"ב כלל קמה** (כג) הרואה קרי ביוה"כ, ידאג כל השנה. ואם עלתה לו שנה, מובטח לו שהוא בן עוה"ב (ועיין תקון לזה בספר חמדת הימים) (ב):

נשמת אדם שם – כלל קמ"ה (ב) נ"ל דאין הטעם מפני שמראין לו בזה סימן מן השמים דא"כ איך שייך לומר שהראו לו סימן שהוא צדיק גמור על ידי דבר טומאה שאין למעלה הימנו: **וגם אין לומר** דבאמת אינו לסימן אלא כיון שעלתה לו שנה אע"פ שלא התענה בעיניו זה מוכח שהוא צדיק גמור, דא"כ למה דוקא ברואה קרי, לימא מי שלא נהג אחד מעניינים אלו כגון רחיצה או סיכה ידאג ואם עלתה בו: **אלא נ"ל** דיש ג' מיני קרי, א' הבא לסיבת שבעה דברים הבודקין את הזב כדאיתא במשנה. ב' כשאדם רשע ואינו שב בתשובה שלימה אלא שלפעמים מתקרב עצמו לקדושה אזי המזיקין מטמאין אותו בטומאת קרי, וכן מי שאינו ראוי ללמוד חכמת הקבלה מטמאין אותו וכאמרם אדם מטמא עצמו מלמטה מטמאין אותו מלמעלה. ג' צדיק גדול כשמתגבר בקדושה אזי המזיקין מתקנאין בו ומטמאין אותו, וזהו הנס של כהן גדול שלא ראה קרי ביום הכיפורים ולזה צריך נס גדול: **והנה בוודאי** מי שראה בדרך הטבע מחמת ז' דברים הנ"ל בזה אין סימן לא לכאן ולא לכאן ובוזה לא דברו חכמים, אלא הם איירי מאדם שהיה נזהר מכל ז' דברים הנ"ל ואפ"ה ראה קרי, וע"כ הוא לאחד מב' פנים, או שאין מניחין אותו להתקדש, או מפני שהוא רשע גמור, ולכן ידאג כל השנה שהוא רשע גמור ונעלמו בפניו דרכי תשובה ואין מניחין אותו להתקדש, ואם עלתה לו שנה מובטח שהוא בן עולם הבא, דמסתמא הוא צדיק גמור אלא שקנאין פגעו בו:

^{יד} **משנה זבים פרק ב (ב) בשבועה דרכים בודקין את הזב עד שלא נזקק לזיבה, במאכל, במשתה, ובמשא, בקפיצה, בחלי, ובמראה, ובהרהור. הרהר עד שלא ראה, או שראה עד שלא הרהר. רבי יהודה אומר, אפלו ראה בהמה חיה ועוף מתעסקין זה עם זה אפלו ראה בגדי צבע האשה. רבי עקיבא אומר, אפלו אכל כל מאכל בין רע בין יפה, ושתה כל משקה. אמרו לו, אין כאן זבין מעתה. אמר להם, אין אחריות זבים עליכם. משנזקק לזיבה, אין בודקין אותו. אנסו וספקו ושבכתו ורעו טמאים, שרגלים לדבר. ראה ראייה ראשונה, בודקין אותו. בשנייה, בודקין אותו. בשלישית, אין בודקין אותו. רבי אליעזר אומר, אף בשלישית בודקין אותו מפני הקרבן:**

נה מתורלו - תחלה

^{יז} **זוהר חדש יתרו דף מב.** (מהדר' מתוך מדבש) **מה עבד קדשא בריה הוא** מה עשה הקב"ה כדי לתקן את אלס ומוה, **איתי ליה בגלגולא באברהם ולאנתתיה בשורה** הניח אותו בגלגול באברהם ואת אשתו נשרה, **וקדשא בריה הוא הוה מלבן ליה בכורא דכספא** והקב"ה היה מלבן ומלכף אותו כמו כסוף של כסף, **דאיהו מעורב באבר דאיהו עופרת** שהכסף הוא מעורב באבר שהוא עופרת שהוא הפסולת שבו, **מיד דארימי ליה בנורא** מיד כשהשליכו את הכסף באש, **אתלבנת כספא ואפיקת וזהמא דאיהו עופרת לבר** נתלבן הכסף והוא הפריש ממנו את הזהבא שהיא העופרת לחוץ. **ובגוונא דא אתלבן אדם באברהם** וכעין זה נתלבן אלס שהיה מגולגל באברהם, **ואפיק מניה וזהמא לבר דא ישמעאל** והוא הפריש ממנו את הזהבא לחוץ, **וחו ישמעאל, דאיהו וזהמא דהטיל חייא בחוה** שהוא היה הזהבא שהטיל הנחש בחוה, כי בעת שאלס נזדווג עם חוה אשתו קבל ממנה את זהבא הנחש.

לבתר אתגלגל ביצחק בת וזיגה דאדם אחר כך נתגלגלה ביצחק חוה בת זוגו של אלס הראשון, **ואסתמק בנורא** ונתאלס יצחק באש הימים, **ואפיק וזהמא לבר דא עשו** והוא הפריש ממנו את הזהבא לחוץ חוה עשו, **וסומקא דיליה בנורא דשחיטה** והאדום שלו היה כדס אלס של שחיטה, **ובגין אתגלגל נוקבא ביצחק** ולפי שנתגלגלה הנקבה שהוא חוה ביצחק, **לכן אתקרי שמאל נוקבא** נקרא יצחק בנחיתת שמאל וגבורה שהיא בחינת נוקבא.

לבתר עלאו תרווייהו ביצחק ובת וזיגה ואחר כך אלס וחיה שניהם נתגלגלו בעיקב ונת זוגו, **ואפיקו מניה זרעא** והוא הפריש ממנו זרע קודש, **ולמר וגוונא דיליה הוא ירקא דיליה דסחרא** כי גוונא של יעקב הוא ירוק שנתפארת שהיא מסבך את עיניו. **ודא איהו ועל אלו השלשה גלגולים של אלס הראשון בשלשה האצות נאמר הן כל אלה יפעל א"ל פעמים שלש עם גבר** ואלו הג' גלגולים הארכו לתקון של אלס הראשון ומוה אשתו.

^{יח} **אור החיים על בראשית פרק טז פסוק ה – .....** וכמו כן עשה אברהם על פי שרה כי נביאה היתה יותר מאברהם, כמאמרם ז"ל (שמו"ר א א) בפסוק כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה (להלן בא יב), ולזה כשאמר לו בא נא אל שפחתי הסכים לדברי הנביאה: וצורך היה בדבר להיות כן כי באמצעות היותה שפחתה נתברר בה חלק המאוס שהיה דבוק באברהם מימי קדם ויצתה הוזהמא בישמעאל ונשאר אור שלם ונכון ביצחק, ואילו היתה הגר משוחררת לא היה יוצא כל הזיהום לבד מבלי שיצא עמו חלק הטוב ופרצה גדולה היתה מסובבת מהדבר, וה' יתברך עשה נפלאותיו אלינו:

התורה כולה, והלכה היא ששפחה אסורה לישראל בן חורין, ועוד שבכוונה כוון שלא תשתחרר ע"ז/נח, כדי שתשאר שפחה וע"ז ידבק בה הטומאה טמונה שיש בו מזוהמת הנחש ומתרח אבינו/נח, ואח"כ כשיליד בן משרה יהיה זך ונקי. נמצא אע"פ שמבואר בירושלמי/ס' שאברהם עשה את יצרו טוב/ס"א, אעפ"כ לטומאה הטמונה בו זה לא הועיל כלום, שהרי היא טמונה. מאידך מבואר בנדרים לב. ובפדר"א מז שכיון ששאל אברהם אבינו "במה אדע כי אירשנה"? ירדו בניו לשיעבוד מצרים. ובהכרח יש קשר בין החטא לעונש, נמצא שגם מזה שניתקן בשיעבוד מצרים היה טומאה טמונה באברהם אבינו/ס"ב, אלא שטומאה טמונה זו גם נשארה ביצחק ויעקב ובניו, ורק בשיעבוד מצרים ניתקנה.

וכן יצחק הוליד את עשו ואח"כ את יעקב כדי להוציא הזוהמא תחילה כמבואר בזוהר/ס"ג שיצחק כוון שבוולד הראשון תצא כל הזוהמא שעדיין היתה טמונה גם בו/ס"ד, כדי שטפה שניה של יעקב תהיה זכה ובררה.

^{נח} **כמבואר שם באור החיים** – עוד אמרין בגיטין (דף ט"ז) אמר רב אשי אמר רבי עבד שנשא את בת חורין בפני רבו עשאו בן חורין, ומפרש לה הש"ס בשהשיאו רבו בת חורין ע"כ, ומפרשים שם משום שמן הסתם שחררה דאם לא כן לא היה עושה ע"י עבירה להשיאו בת חורין ע"כ והוא הדין שפחה שהשיאה רבה לבן חורין עשאה בת חורין וכתב מהרי"ק ביורה דעה הלכות עבדים סימן רס"ז וז"ל הבא על שפחתו עשאה בת חורין ודוקא לשם אישות, אבל שלא לשם אישות לא עשאה בת חורין ע"כ והנה בבא עליה סתם נחלקו הרי"ף והרמב"ן, להרי"ף מן הסתם גם כן עשאה בת חורין, ולהרמב"ן לא עשאה בת חורין אלא אם כן פירש לשם אישות:

..... ולזה צעקה בפני אברהם כי עליו תלונתה ולא על הגר, כי הגר כפי הדין שחושבת בדעתה אין להאשימה, אבל חמסי עליך שאתה מסכים על דעתה שלא כפי הדין: ואמרה טענות לסתור ולנתוש צדדי הדינים שמהם יצא הטעות לחירות הגר, והוא אומרה אנכי נתתי שפחתי בחיקך, פירוש שפחה זו שלי היא ואין לך בה אלא מליגת פירות, ולו יהיה שתבא עליה בפירוש לשם אישות אין לה בזה דין שחרור כי אינה שפחתך לשחררה, והגם שתאמר כן בפירוש ואם לצד טענת המשיא (עבדו) [שפחתו] לבן חורין וכו', וזו נתתיה לך לאשה שאתה בן חורין, דוקא אם נתתיה סתם וכמו שנתנו הטעם שמן הסתם לא יעבור על לאו דלא תהיה קדשה ולא יהיה קדש (דברים כג יח) שהוא אזוהרה לבן חורין וכו', אבל אנכי לא הנחתי הדבר סתם אלא פירשתי לך הדברים בפירוש שלא שחררתיה אלא עודנה שפחתי הגם שהיא בחיקך, וכמו כן נמצא בדבריה הראשונים אליו שאמרה לו בא נא אל שפחתי (לעיל פסוק ב), פירוש אחר שיבא עליה עודנה שפחתה שהיה לה לומר בא נא אל הגר:

^{נט} **כנ"ל בקושיות**

^ס **ירושלמי סוטה** פרק ה הלכה ה שבעה פירושין הן. .... פרוש אהבה כאברהם. אין לך חביב מכולן אלא פרוש אהבה כאברהם. אברהם עשה יצר רע טוב ומה טעמא (נחמיה ט) ומצאת את לבבו נאמן לפניך. אמר רבי אחא והפשיט עמו (שם) וזכרות עמו הברית. אבל דוד לא היה יכול בו והרגו בלבבו מה טעמא (תהילים קט) ולבי חלל בקרבי.

ועיין ירושלמי ברכות פרק ט הלכה ה – שבעה פירושין הם וכו'... אין לך חביב מכולם אלא פרוש אהבה כאברהם. אברהם אבינו עשה יצר הרע טוב דכתיב (נחמיה ט) ומצאת את לבבו נאמן לפניך. אמר רבי אחא והפסיד אלא (שם) וזכרות עמו הברית והחסד וגומר. אבל דוד לא היה יכול לעמוד בו והרגו בלבבו. מאי טעמא (תהילים קט) ולבי חלל בקרבי.

^{סא} **עשאו טוב** – בירושלמי מבואר שכרת עמו ברית. ועיין פירוש גן רוה על התורה שאברהם ויזכר כל כך את כל אבריו עד שהם בעצמם רצו לקיים המצווה השייכת להם, והקשה א"כ מדוע כתוב וישלח את ידו ויקח את המאכלת, מדוע ידו לא רצה מעצמה ליקח המאכלת? אלא כיון שבאמת לא נצטוו לשחוט אלא רק העלהו אסקתיה אחתיה (העליתה תוריד). ועי"ש **דברי חנוך** (אות ז) שמתרץ בזה קושיית המפרשים כיון שהקב"ה ציווהו לשחוט מדוע שמע למלאך אל תשלח ידך, אלא כיון שראה שידו לא צרה למצווה אלא היה צריך לשלחה.

^{סב} **בפרקי דר"א** מבואר ש"במה אדע" גרם ל"ידוע תדע" דהיינו גלות מצרים. והאריז"ל ביאר שגלות מצרים היתה לתקן פגמי הדעת של אדה"ר שפגם כשפרש מאשתו אחר החטא. ואברהם אבינו היה תיקון אדה"ר. ונראה לומר דזה גרם לו לפגום בשאלת במה אדע, דהיינו שבוה לא הצליח לגמור את התיקון חטא אדה"ר. ורבינו מבאר בתורה ז', שהעיקר הוא הפגם אמונה שהיה בזה, כי הכלל שעיקר הגלות הוא על פגם אמונה, והפגם אמונה ברוחניות מפיל למקום הרחוק ביותר מאמונה, וככל שאדם גדול כן הפגם גדול, כי הוא בשורש יותר, וכאן היה ממש בשורש עם ישראל שורש תיקון כל העולם, לכן היה צריך להתתקן בלעומת זה של האמונה וא"י דהיינו מצרים.

ונ"ל עפ"י הנ"ל שהיה כאן פגם בשורש יסוד מלכות של שני אבות עולם דהיינו אדה"ר ואברהם, ואברהם התחיל לתקן החטא ונקרא "האדם הגדול בענקים", ואולי גם "במה אדע" נגרם לו ע"י החטא הקדום שהיה פגם הדעת כנ"ל, ולכן התיקון במצרים דייקא שהיה ערוות הארץ, והיפך האמונה דייקא פגם היסוד ומלכות.

^{סג} **זוהר מצדע דף נ** – מזוהמא שנתהתך מזהב שהוא סוד הגבורה דקדושה. ועל דא תנינן ועל כן למדנו, דבְּעֵי בְּרַשׁ לְכוּנָא בְּהֵיָא שְׁעָתָא בְּרַעוּתָא דְּמֵאֲרִיָּה שְׁצִירָא דְּאָדָם בשעת התשמיש לכוין ברצון קונו, בְּגִין דְּיִפּוּק בְּגִין קְדִישִׁין לְעֵלְמָא כדי שירצא ויוליד בנים קדושים בעולם. וְאִי תִימָא יִצְחָק לֹא אֶתְפְּוֹן ואם תאמר שיעצק לא נתכוון בקדושה לשם שמים ח"ו, לֹא הָכִי אֵין הִדְבֵּר כֵּן, אֲלֵא אֶתְפְּוֹן בְּקִדּוּשָׁא אלא ודאי שנתכוון בקדושה, וְאֶתְפְּוֹן בְּסִימָא דְּהֵהוּא אֲתֵר אלא שנתכוון בסיום מקום הגבורה דקדושה, ששם כבר יש אחיות החיצוניים, וְאֶשְׁתַּבַּח כִּד נִפְקָא הֵיָא טַפָּא קִדְמָאָה בְּהֵהוּא אֲתֵר מִמֶּשׁ ונמצא כשיצאה טפה הראשונה יצאה ממש במקום אחיות החיצוניים. ועל דא כתיב ועל כן כתוב כְּלוּ פִּלּוּ פִּאֲדָרְתָּ שְׁעָר שְׁהִי כְּלוּלִים בּו כָּל כַּחוֹת הַחִיצוֹנִים, וְכָל שְׁעָר וְשְׁעָר שְׁבָנוּף עֲשׂו רִמּוֹ לִכָּח אַחֵר מִן הַכַּחוֹת הַחִיצוֹנִים, וְלִכָּן הִיוּ צוּרִים הִרְבָּה מְלֹאכִי שְׁמִירָה לְשׁוּמֹר אֶת יַעֲקֹב אֲבִינוּ ע"ה. (כמ"ק ומק"מ ומפ"ש)

ועתה הוקשה לו, כי אם מראה האדום מורה על דינים קשים, שבו נאחזים החיצונים, אם כן דוד המלך שהיה אדמוני, איך יצא אל הקדושה, וזה שאמר **תָּא תְּחִי, דְּוִד בְּשִׁפְרוֹ דְּסוּמְקָא נִפְקָא** דוד המלך ביופי של מראה אדום יצא, ר"ל הגם שהיה אדמוני ויצא מגבורה תחתה של המלכות, אבל יצא בהמתקת הגבורה, וְאֶתְאֲחֵד בְּקִדּוּשָׁה דְּמֵאֲרִיָּה ונתאחו בקדושת קונו, וח"ו לא יצא לחוץ אל החיצונים כמו עשו, ועל דא כדתיב ועל זה נאמר וְהוּא אֲדָמוֹנִי עִם יִפְהָ עֵינָיִם וְטוֹב רֵאִי פ"י הגם שהיה אדמוני הרימו על הגבורה, אבל היה מגבורה ממותקת המיפה את תואר הפנים, לכן היה עם יפה עינים וטוב ראי.

אבל יעקב בוכרא הוה מניח דעש אבל מה שאמרו במדרשים כי יעקב היה הבכור והראשון מעשו, לֹא מִטְּפָה לא היתה כונתם לומר שיעקב נוצר מטפה הראשונה, אֲלֵא דְּכוּנָא דְּרַעוּתָא בְּאֵילָנָא עֲלָאָה רַבְרָבָא וְתַקִּיף אלא תחילת מחשבתו וכונתו של יצחק היתה בוד"א הנקרא אילן העליון ששם שורש נשמת יעקב, שהוא גדול מצד החסד, וחזק מצד הגבורה, ועשׂו בְּהֵהוּא אֲתֵר דְּסִימָא דְּכֵלָא ונשמת עשו יצאה כשכונת יצחק היתה בסיום כל הגבורות הקדושות, ששם מתחלת אחיות החיצונים, וּבְגִין כֶּךָ כְּתִיב ובשביל

וכן מבואר בזוהר/ס"ו טעם שאחרי החטא פרש אדם הראשון מאשתו ק"ל שנים והוליד שדין רוחין ולילין כמבואר בעירובין יח/ט"ו, כי כשידע את חוה אחרי החטא נשאבה אליו הוזהמה שהטיל הנחש בחוה, על כן פרש ממנה אדם ק"ל שנים כדי שתצא ממנו זהמת הנחש, לפני שיליד את שות. ועיין בזה גם בחסד לאברהם/ט"ו.

כמובא כל הנ"ל בספרים [סח]:

ויש להקשות הרי אמר שעיקר הכוונה כדי שתצא הטומאה הטמונה ועי"ז יהיה לה תיקון, ואילו בדוגמאות שהביא לא היתה הכוונה לתקן את הוזהמה, אלא רק להרחיקה מהקודש.

וצ"ל שעיקר הכוונה להביא דוגמא שיש דבר כזה טומאה טמונה.

אבל אפשר שאמנם גם בזהמה נעשה תיקון עי"ז, כי ישמעאל עשה תשובה בסוף ימיו ואולי זה לא היה אפשרי אם היה נולד מעורב טוב ורע משרה.

וכן בעשו היו ניצוצות קדושים כמבואר בספר הלקוטים/ט"ו להאריז"ל ומבואר שם שיעקב הוציא אותם וזה מסתמא דייקא עי"ז שהיה בעצמו זך וקדוש.

וכן אדם הראשון עיין בשער הפסוקים ריש פרשת שמות/ט"ו שהוזהמה שיצאה ממנו בק"ל שנים שפרש מאשתו היו בהם ניצוצות קדושה גבוהה מאד, דייקא כיון שיצאו בלא נוק, והם היו נשמות ישראל שכיון שהיו

זה כתוב על עשו הנה קטן נתתיך בגוים בזוי אתה מאד ובא הכתוב להודיע שמא ה' היתה זאת שעשו יצא אל החיצונים, ולא ממיעוט כוונת יצחק ח"ו. הרי בבחינה זו היה יעקב הגדול והבכור, ועשו הקטן.

^{סד} **כמבואר שבת דף קמו.** שבא נחש על חוה הטיל בה זוהמא ישראל שעמדו על הר סיני פסקה זוהמתו עובדי כוכבים שלא עמדו על הר סיני לא פסקה זוהמתו אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי גרים מאי אמר ליה אף על גב דאינהו לא הוו מזליהו הוו דכתיב את אשר ישנו פה עמנו עומד היום לפני ה' אלהינו ואת אשר איננו פה וגו' ופליגא דרבי אבא בר כהנא דאמר רבי אבא בר כהנא עד שלשה דורות לא פסקה זוהמא מאבותינו אברהם הוליד את ישמעאל יצחק הוליד את עשו יעקב הוליד שנים עשר שבטים שלא היה בהן שום דופי:

^{סה} **זוהר בראשית נד:** ואמר רבי יצחק, מההיא שעתא דקטיל קין להבל אתפרש אדם מאתתיה מאותה שעה שהרג קין להבל פירש אדם מאשתו, ומאז תריין רוחין נוקבין הוו אתניין ומזווגין עמיא ואוליד רוחין ושדין דשאטן בעלמא ב' רוחות נקבות היו באות לאדם הראשון ומתחברות עמו ומאם הוליד רוחות ושדים המשוטטים בעולם, ועל ידי זה נפלטת ממנו הוזהמא שנשאבה בו כשנתחבר בחוה אשתו אחר שבא הנחש עליה, ולא תקשי לך האי איך רוחות רוחניות מתעברות מאדם הגשמי, דהא בר נש כד איהו בחלמיה אתניין רוחין נוקבין כשאדם בחלומו באות אליו רוחות נקבות, ותייבין עמיא ומתחממן מניה ואולידין לבתר ומשחקות עמו ומתחממות ממנו ומציאות ממנו זרע לבטלה, ומחממות תאות העבירה הם מתעברות ומולידות רוחות ומשחיתים כמותן, ואלין אקרון נגעי בני אדם ואלו נקראים נגעי בני אדם המסירים את בעליהם, ולא מתחפכין אלא לדיוקני בני נשא ולא מתחפכים אלא לצורת בני אדם מפני ששורשם מבני אדם, ולית לון שערין ברישא ואין להם שערות בראשם, כי שערות האדם הם השרשים אשר לאדם שבהם הוא מושרש למעלה, ואלו הם בלי שערות להורות שאין להם שורש למעלה, ועל דא כתיב בשלמה שאמר הקב"ה לדוד על ידי נתן הנביא שאם שלמה יחטא, או ויתחממן בשבט אנשים ובנגעי בני אדם היינו באלו המזיקים הנקראים נגעי בני אדם, ואמר עוד כי לא רק לאנשים באות בחלום רוחות נקבות, אלא ואפילו כהאי גוונא ואפילו יש כעין זה כי רוחין דכורין אתניין לנשי עלמא ומתעברין מניהו ואולידין רוחין שרוחות זכרים באים בחלום לנשי העולם ומתעברות מהם ומולידות רוחות, וכלהו נגעי בני אדם אקרון וכל אלו הרוחות נקראים נגעי בני אדם. (ימ"ק ומפ"ס)

בתר מאה ותלתין שנין אתלבש אדם (דף נה ע"א) בקינניא אחר מאה ושלושים שנים נתלבש אדם ברוח טהרה ועבר עליו רוח קנאה וקינא את אשתו חוה על מה שעשה בה הנחש, ואתחבר באתתיה ואוליד בר וקרא שמה ש"ת ונתחבר באשתו והוליד בן וקרא שמו ש"ת, וזאת דסופא דאתון בקינני גליפן ש"ת הוא סוד של סוף האתיות בקשר של צירופי כ"ב אותיות ביושר, היינו צירוף כל ב' אותיות הם קשר אחד וסופם הם ש"ת,

^{סו} **עירובין דף יח:** – ואמר ר' ירמיה בן אלעזר כל אותן השנים שהיה אדם הראשון בנידיו הוליד רוחין ושדין ולילין שנאמר (בראשית ה–ג) ויחי אדם שלשים ומאת שנה וילד בדמותו כצלמו מכלל דעד האידינא לאו כצלמו אוליד מיתבי היה ר' מאיר אומר אדם הראשון חסיד גדול היה כיון שראה שנקנסה מיתה על ידו ישב בתענית מאה ושלושים שנה ופירש מן האשה מאה ושלושים שנה והעלה זרזי תאנים על בשרו מאה ושלושים שנה כי קאמרינן ההוא בשכבת זרע דחזא לאונסיה.

^{סו} **ראה חסד לאברהם** (אזולז) מעין ז' נהר כה – נהר כה – לבאר ענין מה שפירשו רז"ל שכל אותם ק"ל שנה שפירש אדם מאשתו, היה הוא מוליד שדים עם נקבות חיצוניות והיתה חוה מולידה שדים עם רוחות זכרים: בזה יפול לב אדם עליו ויאמר מה תשובת אדה"ר ותסידותו וכן תשובת חוה שהיו פורשים עצמן מן ההולדה העיקרית הטבעית שעליה נבראו, והיו עושים בנים זרים שעליהם נאמר בה' בגדו כי בנים זרים ילדו: ובה פירש בזוהר בראשית טעם נאות, והוא כי בעת שחטא אדם הראשון וחוה הטיל בהם הנחש זוהמא, ומחמת אותה הוזהמא הולידו את קין מכל וכל רע, והבל שיצא טוב עב"ז היה פגום קצת, מפני שכל מקום שאותה הוזהמא היתה מבשכשת בהם לא היה אפשר שיוולידו הולדה הראויה, לכך הסכימו שניהם לפרוש זה מזה עד שאותה הוזהמא שהיא שאובה בהם תתעכל, וישארו גופם טהורים להוליד בצלם ודמות כמו שהיה אח"כ, דכתיב וילד בדמותו כצלמו, ולזה כל אותה הוזהמא שהיתה בו היתה מתעכלת, ומצד אותה הוזהמא שהיתה מתעכלת והולכת היו יוצאין אותן התולדות הרעות, ואלו הולידים בזיווג אדם וחוה היו מגשימין הקליפות ונותנין להם מציאות בגוף, בדרך שנתנו לה בקין שהיא קינא דמסאבותא ומדור השדים והרשעים שבעולם הכל מאתו כנזכר שם, ולכך אמרו מוטב שהוזהמא הזאת תתעכל ותטהר מעצמה עי"ז אונסין, והיו הם רוחות רעות בלי גשמיות כלל ממה שיוולידו רשעים מטרטשין העולם ומאבדין אותו, בדרך שהיה קין וכל תולדותיו, ולזה אדרבה קדושה גדולה היה באדם וחוה ופירשו ועיכלו אותה הוזהמא על ידי המציאות ההוא, וכאשר השלימו לטהר אותה הוזהמא וראו עצמן טהורים מאותה הוזהמא ויצה"ר הפגום, נתלבשו קנאה זה בזה ונוקקו והולידו את שם שממנו היה וקיום העולם ותקונו, וקודם לעת ההוא לא היה שעת זיווג כלל:

^{סח} עיין עירובין יח: ק"ל שנים פרש אדם מחוה והוליד שדין רוחין ולילין ועיין זוהר בראשית נד: הטעם לזה כדי שתצא ממנו זהמת הנחש. והבא בחסד לאברהם ז' כה, ועיין אור החיים בראשית טו ה' טעם שלא הקפידו שדי לתת שפה לכן חורין וגם אברהם הסכים לזה, כוונתם שתצא בה הוזהמה תחילה, עיין זוהר נצרך דף נז. שטכרית שיעקב היה טפה שניה כדי שיצאו הסינים בעשו ולא כהמדרש שהביא רש"י בענין השפורפות. ועיין מה בעשרה מאמרות מאמר חקור דין ח"ג פרק יח. עיין זוהר חדש יתרו דף מב. ד"ה מה עבד קב"ה.

^{סט} **ספר הליקוטים** פרשת תולדות פרק כז – ובראש עשו היו ניצוצות הקדושה, כמו שכתבנו על פסוק כי ציד בפיו, והם מצד תערוכות שעירב אדה"ר לנשמותיהם של ישראל, הנק' (ירמי' ב' ג') ראשית תבואתה, ושם מקום הראש, ומשם נק' (שמות ד' כ"ג) בני בכורי ישראל, והבכורה כולה היתה לו, ומשם זכה לניצוצות הקדושה, ולכן עתה ג"כ יעקב רצה להוציא כל זה מתחת ידו, כמו שיהיה לעתיד בנקמת אדם הנז"ל ע"י חרב לה' מלאה דם, ודם ירדפו, כי דם ברית שנא, ג"כ יעקב עי"ז נזיד עדשים האדום רצה ליטול ממנו הבכורה, ויפריד צד הקדושה ממנו.

מעורבים בהמון זוהמה, היו צריכים ברור אחר ברור בדור המבול ודור הפלגה ואנשי סדום ועמורה, וכור ההיתוך בשיעבוד המצרים, ובוודאי אם לא היו יוצאים ממנו, לא היה להם תיקון.

וצ"ע אפשר שכמעט כל עבירה שאדם עושה, היא טומאה טמונה שהיתה בו שיצאה כדי שיעשה עליה תשובה ויתקן אותה/ע"א. וכמאמר חז"ל/ע"ב אם לא נפלתי לא קמתי. וכן כל ירידה היא צורך עליה/ע"ג, כי בירידה מגלה טומאה שטמונה בו וע"י שעושה תשובה וצוהק לעלות מתקן אותה,

וגם אפשר שבכל פעם שאדם עולה מדרגה אזי אע"פ שהוא עלה ע"י שהזדכך, אבל זה רק ביחס למדרגה שהיה בה, ואילו ביחס למדרגה החדשה, עדיין יש בו טומאה טמונה שלא יודע ממנה כלל, אדרבה כיון שהשלים עצמו במדרגה הקודמת נדמה לו שהוא צדיק, ובאמת במדרגה החדשה הוא עדיין בתחתיתה, ועל כן מתגבר עליו היצה"ר כמבואר בתורה כה, כדי שיגלה את הטומאה הטמונה בו עדיין. וצ"ע.

עד כאן ביאור חברותא על תורה קיז תנינא

^ע **שער הפסוקים** – פרשת שמות – נמצא, כי כל אותם השדין ורוחין, שנבראו באותם ק"ל שנה שפירש אדם מחוה כנודע, כלם נשמות עליונות קדושות מבחי' הדעת, ונתערבו בקליפות, וצריכות גלגולים רבים לצרפם וללבנם, עד תום חלאתם מהם, ע"י גלגולים רבים. ולכן תמצא, כי לא נולדה אומת ישראל, עד יעקב ואילך, כי כל רוב הנשמות היו מעורבות בקליפות, והיו הולכות ומתבררות, ומתגלגלות מדור לדור, ולא התחילו תיקונם, עד יעקב בחיר שבאבות, שתקן את אדה"ר, וגם אז התחיל תקון בניו, הם הנשמות הנזכר, והיו מתבררים והולכים בגלות מצרים, עד שיצאו ישראל ממצרים: .... והנה התחלת גלגולם היה בדור המבול, ולהיותם משרש המור ההוא, שיצאו ע"י השחתת הזרע של נגעי בני אדם הראשון, וכו' עיין שם האריכות בזה.

^{עא} **ראה כעין זה בשפת אמת** פרשת תזריע – שנת [תרל"ה] – אדם כי יהי בעור בשרו כו'. כי אחר חטא האדם ב' ויעש כו' כתנות עור. והוא שניתן להם מסך והסתור בכל דבר כמ"ש בזה"ק שהוא ממשכא דחויא. ועור מלשון עיור שאחר החטא א"י להכיר האור מתוך החושך רק בעבודה ויגיעה להסיר מסך המבדיל. והנגעים באים רק מכח עור הזה. וידוע כי יש בעור נקבים דקים. כי בכ"מ הקליפות יש נקודה גנוה ג"כ. רק שע"י עונות נסתמו החלונות ובאים הנגעים. כדאיתא מה נגע סגירו כו', אך גוף הנגע הוא לרפואה. והנה גזה"כ שטומאתו וטהרתו ע"י כהן. ובשלמא הטהרה ניתן במתנה לאהרן. על כי הנגעים באים על לה"ר ואהרן ה' אוהב ורודף שלום. אך מה טעם שיהי' הטומאה בראיית הכהן. והלא טוב עין הוא יבורך. רק כנ"ל שהנגע רפואה הוא. **כדאיתא מצורע מוציא רע. פי' שע"י הנגע נמשך הרע מפנימיות האדם לחוץ. כ"פ בס' כלי יקר ע"ש.** ובוודאי אדם השלם ראוי לו לשמוח בזה שרואה שפלותו. ושע"י יזכה להתטהר מלהיות הטומאה טמונה בפנימיותו. ולכן ע"י ראיית הכהן נמשך הטומאה לחוץ. ובוזה"ק פי' והובא אל הכהן. הוא חסד אל. מה שהקב"ה חפץ לטהר אותו. לכן מביא הטומאה לחוץ. וצריך האדם לקבל זאת באהבה ועי"ז בא לטהרה. וז"ש והובא אל הכהן. ומ"ש לעיל כי צרעת הוא בעור הקליפה והוא בא על לה"ר. רמז שכפי שמירות רוח הפנימיות שבאדם. כן מבטל כח החיצוניות. כי הכלל כפי עומק הפנימיות מתרחב הקדושה ומגרש החיצוניות כמ"ש במ"א שיש עומק רום ותחת ותלויין זה בזה וכמו כן פנימיות וחיצוניות והבן:

^{עב} **וילקוט שמעוני** תהלים פ"ה רמז תרכח – .... (מיכה ז ח) "אל תשמחי אויבתי לי כי נפלתי קמתי", אלולא שנפלתי לא קמתי, "כי אשב בחשך ה' אור לי", אלולא שישבתי בחשך לא היה אור לי: עכ"ל.

^{עג} **הירידה הראשונה** בתורה היתה כשהפיל תרדמה על האדם כדי לברא את האשה, (לברא לשון חיתוך) תרדמה דייקא בחי' תרד-מה, שירד ממדרגת השכל למדמה שהם דמיונות והסתרה ובלבול, ודייקא עי"ז זכה לבת זוגו. בבחי' ירידה צורך העליה, בחי' אם לא נפלתי לא קמתי כנ"ל. (באמת כבר קודם היו כמה נפילות בבחי' זו אבל הן לא כתובות בתורה אלא בחז"ל כגון שבירת הכלים לפני הבריאה וכגון הבדלת מים תחתונים מהעליונים ביום השני וכגון לכי מעטי עצמך ביום רביעי אבל רק כאן ביום השישי נכתב בפירוש לשון נפילה ויפל ה'א תרדמה) ויסוד כולם כנ"ל שהיא סתירה על מנת לבנות וירידה צורך עליה ומיעוט צורך התחדשות.